

Mappe 309

DEO DVCE ET AVSPICE.
DISPVTTATIO MEDICÆ
INÆVGRALIS

DE

1° TYPHELSIMO.

CVAM

PRÆSIDIÒ ARCHIATRI SVPEREMI.
AVTHORITATE ET PVSSV.

AMPLISSIMI AC GRATIOSISSIMI OR
DINIS ARCHIEPISCOPI FLORENTIS
SIME ARGENTINENSIVM VNI
VERSITATIS

PRO LICENTIA

Summos honores et Privilegia Docto,
ralia consequendi
solenni Pithialpwr disquisitioni
Sistit

Johannes Hartmanns Senckenberg
Fridberga Wetteravy
ad dnm.

PLATONIVM IN DISSO-
LUTIONE.

Mens hominis corporea compage soluta, beatissima
et perspicacissima aerum contemplatione fruatur,
in hoc vero corporis veluti erga stultum detrita, et
sive necessitate, sive quia sic erat melius, alligata
corpori, rerum distinctas imagines per transferram
aut cancellos intuens, de naturis earundem, in qui-
bus residet veritas, divinare, utinam non rursus cogi-
tur. Sensus enim essentias rerum, densitate
materiae immersas, haud facile est latibulis eruit,
aut tacitos earum venatur recessus. Originis
tamen, divinae naturae a nulla, humiliter repere ter-
ricularum mae nescia, caput in divinarum seu
Creaturarum pensitationem erigit, finesque a sum-
mo rerum Thaumaturgo praefixos, agendis propri-
etates admiratur primum, dein circa ea Philoso-
phatur; Philosophia enim ideo a Poetis fingitur
Thaumantis filia, quod tum primum homines ca-
perunt Philosophari, cum ceperunt admirari:
Quem autem in sui admirationem non reperere,
ferunt trahi magnetem, aurum ab osse muli pisces:
Gallinis araneus esse in delicijs, homini detrimen-
tosus: Sturnos vesci Cicuta, quae homini praesenta-
neum venenum: Quibusdam sola purgantissima Me-
dicina imaginatione alvum solvi: Alios conge-
nita declinatione aversari caseum, butyrum,
carneque: Quosdam praehorridae animae vomere
ad fortuitum felis, imò propriorum naturae conspe-
ctum; Nonnulla peculiari gaudere antipathia

cum nostri corporis partibus; Leporem marinum
Pulmonibus, cantharides vesicae, venera cordi,
clandestinas struere insidias: Plurima abditâ qua
dam et specificâ vi, aconomiâ suâ partibus prodesse:
Buglossam, Borraginem, Stiracem, cordi: Cichorium
Agrimoniam, hepatis: Scolopendrium, Tamariscum
Lieni: Betonicam, Paoniam, Capiti: Uters et
Lysam et Matricariam, imò et plurima alia cae
teris, diebus, partibus esse solatio. Imò quaedam
Medicamenta Purgantia congenita quaedam
naturali familiaritate determinatum, et quem
velis humorem, e corporis eliminare maandris.
Sed umbram te spectasse putes, quando ad aure
um illud e caelo delapsum, frigidè bravor, animi
sensa, aut severiora tua intendas studia: Divi
num etiam animal, et S. S. Trinitatis exemplar
Intellectu, Voluntate, et Memoria referens, quâ
compendio, quicquid natura rerum parens produ
xit unquam, spectantibus et ad spectantibus exhi
bet, quod cumuscumque viri Philosophi intuentes
mirandas actiones considerantes, earum causas
scrutantes, non tantum superficialiter, sed et intera
nea introspicere vestiebant; hinc non tantum
feles, simias, canes, fures, quâ animalia corpo
re similia homini credebant, sed tandem cum cor
datis manibus et Ingenijs crevisset audacia,
mortuos, dein vivos quando etiam homines sup
plicio destinatos, ad sua pulpita accersentes, cul
tro Anatomico subiecebant; quâ in doctrina su
um Hippocrati, suum Galeno episcopi, debemus
ascribere: Modernum vero ambitiosum seculum
ex Paternis manibus relictas, in eos heredita
ria successione derivatas facultates, diligentis

Gratiarum actus finis examine rigore

Quod Ethnicorum sancti calculo à summo Jove videlicet inchoanda terminanda omnia, id christiana
ingmo imbelli non facilitare sed decet. Tibi igitur glorioso Deo excelsive DEO immortalia et nun
quam intermori tua cantamus laudem praconia, tuos quod scilicet clementissimi magis assistentia pili
operi nos decingere, sedem promoveri, et colophonem imponere sustinerimus, omnia quae cogit
scimus quod moveamur id est a te in te et per te, hinc beneficiorum pro immemoratis offensus
quantitas possumus nosmet ipsos videlicet in libramento, sic nomen tuum benedictum in secula Amen.
His nunc praemissis ad vos quoque Domini. me querto, quomodo in mea promovendi animi, oia graviora
domi relicta negotia, ^{non tam impio} qua ^{non tam impio} tempore verum et nullo non tempore quod nunc deo, posthabuit
agnoscat Deo se maximo, fidelem veteri hunc animu, et nos decore ornet, respiciat, quando enim aus
nisi impares sumus, quo amae nos proscuti quantitas, paternis informationibus nos in huiusmodi
ego fenos rependat quando enim nos in pares sumus, de quo imperio sic, et a sint oia ^{non tam impio} atrocis
ab orienti in rabi, ^{non tam impio} ad mihi, paucis, omnia vestra vota vobis in facta blon
donec scopulos huius terra prothaveat, et optatissime vado ac crescat. ^{non tam impio} ^{non tam impio}
Mea a quod est parium, ^{non tam impio} ac mihi, ^{non tam impio} imperant imis in fixa medullas

Perpetuasque animi debitor huius est.
Spiritus et vacuas spiritus hic tenentur in auras
Ibit, et in tepidis deseret ostra rogo,
Quae subeant animo meritorum obliuio, nos;
Et longa pietas excidat ipsa die.

[The reverse side of the page contains a dense, mirrored bleed-through of Latin text from the other side of the parchment. The text is largely illegible due to the bleed-through and the angle of the page.]

Prometheus divinus, humani generis plures felicissimus, juvenescentem mundum aureis q. dem donavit, seculis, si
 suscepto manū Pelarum voto, Vivacitatem, Creaturam praestantem, laborum, curarum, totq. virtutum
 immunitatem, quae cuncta nunc virilim. sua deservunt, ab his mirandum, officio opus de Xrainā de populari
 tibi ob oculos ponens in animo volutes. Qui tamen clanculum seculum reputabit, hanc ita qua si processione
 approbatas et in nos derivatas rerum causas feliciter nos cognoscere; imo tot experimentis inventis, (requis
 silentio involutis) oblectamento, sanitate, qua nil praestantius recuperanda subservientibus, gaudere; merito sibi
 de auro nunc vigente saeculo gratulabit, multamq. potius quam longam vitam in votis habere. Tunc Aug. hoc
 saeculo quisq. beatissimam vitam, qui ab optimis Praeceptoribus, gratissimam doctrinam et eruditionem habuit
 neclat, optimisq. imbuitur praecipis, ut finem in hoc mundo Theatro habitandi, a summo reru. ^{conditore} Praematurus praefixum
 adimpleat, DEO nimirum et PRAXIMO inserviendo, hoc sigdem unica non vivere, vita est. Contra, et mihi sub ar
 ro hoc saeculo vivendi felicitas velis nemp. auptiens (ariente DEO) Viri Nobilissimi, Amplissimi, Excellent.
 et Experientissimi, Patroni, Praeceptores, Rom. d. d. s. Paulus, ad extremam usq. vitam periodum venerandi, suscipiendos;
 vestris inquam auspiciis a limine salutaris Medicinam, alis adolentis, feliciter progredi; studiorumq. metam, que
 dam est: ^{meo} exoptato attingere voto, quare, quod et alis, et alt. mihi, contingat non ita pridem nomen meum et Matricula
 Medicæ inferens professus sum, nullum aliud in finem, quam ut sapatis a teneris ad hanc usq. lucem quod a modo
 molebit, DEO et PRAXIMO inserviam, quem consequendum, ut hac die Examini meo ^{gratissimam} suscipitis, comparuit dies
 probate, ^{quod per vos, sine el. sub. mille} Viri Nobilissimi, Amplissimi, et Excellentissimi, a vestro eruditionis sacro, rigine manantes, probatos, deinceps, per me in
 alios quam plurimos docentes derivate, ut nomina vestra dignissima in ore laudum, et ant. encomijs, et postea,
 ad instar fluminum ad os el. mare redeant, sic honoras eos unde profecti, redeat. Tunc ut coapt. feliciter DEUS
 suam precor affundat gratiam, quem et nunc honis hinc matutinis, dum est, initium capesso commemoratoriū
 supralia mente veneror, ut et vota nostra jubeat esse rata, ^{et} mihi potissimum, quis me dolet in meritis, et animi mei
 pensa exprimere, quod ve. ex indulto animo haec teny complexus sum, proferre valeam, fiat! fiat! Et fil. honor. Tunc.

7
simò, et non ineleganti aùsù, fodere, satirire, et am-
plificare sustinuit; Hinc solum hoc seculum do-
ctissimis quibusdam Viris demum verè Philo-
sophari etiamùm visum est; Unde quidnam con-
modi in Esculapianam redundarit Familiam, res
ipsa satis loquitur. Quamvis autem nonnulli
còtemeritatis pro secessi sint, ut nihil occulta-
rum causarum agnoscant, sed ex interiore sacra-
rio ipsam naturam extractam, quasi ad mentem
suam reformare aùsi sint; omnia ejus arcana
sibi innotuisse; sese omnia exhaùsisse aut timent,
et sic factum suum nulla cum prudentia extinguant;
Non tamen hos, sed qui experientia edocti, rati-
oni quòq; conformia esse sperant, suis ornant elo-
gijs. Hi sunt, qui ad variarum actionum efe-
ctionumq; causas reddendas, non tantum par-
tes principales, aut quorum necessitatem
corpus aliàs efflagitat, sed varios quòq; ductus
eorsdem in fines, et sectati sunt, et decens inven-
runt; His cognoscendis, cum etiam aliquod tem-
poris, eorum Authoribus perlegendis, dedissem;
earum dulcedine captus et delibutus, ductus sa-
livares Thesisibus hisce de Pnyelismo inclusos
Inauguralibus proponere placuit; Quas cum
modo ventilandas sistimus, primum ad inexhau-
stum bonitatis mare DEVM TER MAXIMVM
ET ~~OMNIVM~~ CIVICTI POTENTISSIMVM nos con-
vertimus, inflexis poplitibus, ijs, quibus possumus
precibus contendentes, ut omnia vota nostra
horis hisce matutinis rata esse jubeat, suamq;
affundet gratiam; linguas nostras erudiat,
intellectum sacris ex alto igniculis accendat,
et ut omnia in Sacrosanctissimi sui Nominis

gloriam, et deinceps etiam Proximi, salutem
cedant felicissime largiantur.

Deinde, quod restat, vos etiam Viri, Magnifice
Spectabilis, Experientissimos, Excellentissimos;
Nobilissimos Dominos Commilitones, et quos quot
audilium venistis spectatumve: submissa animi
observantia, et humanissime compello, ut de
propositis thesibus balbutienti mihi, benevolas
aures accommodent; ad salutem eorum non satis
bene accommodata responsa aequi bonique confi-
lant, et serena fronte accipiant; Quod non
fore irritum indubius spero. Dicitur.

8

Dn. M. Scheid.

Præcellens atq; Nobilissime Domine
Candidate, Amice honoratissime.

Quod præcellentiã tuã tam privata meã quam
publicã à Spechabili Facultatis Medicæ Decano
factã petitioni locum dare haud gravatè tulerie
gratò agnosco et agnoscam in prosperum animò
si quicquam à tenetate meã, aperiende sese oc-
casioner, proficisci poterit, quò tibi placere queam
paucis, me obstrictissimùm nullo non tempore
proficeor. Sed, ne longã verborum serie auditu
cum aures onerem, ulteriozem gratiarum actione
differens, ad id, cuius gratia convenim, me ac-
tingo, et quidem ad paginam &c. in con-
troversiam vocatam à Nob. Dn. Cand. in qua circa
thesin &c. ambigit

Multa sunt Præcellens atq; Nobilissime Domine
Candidate, Amice suavissime, quorùm memoria
tibi nunc gratias deprecare deprobarerem; quoniam
haud postremum, quod mihi nunc, alijs tamen quòd
notum implicet us negotijs, exhibes; Et si metem-
por, et officij ratio quò nunc fungor, ea verborum
pariteronide includere, viderentur ad id horu lae
posse, reservare juberent. Verba itaq; in Dispu-
tationis nostræ pag. &c. impugnata, dy gne
dior defendenda, desiderat a. præcellentiã tuã in yf

Dn. Heintz.
Pereximie atq; Nobiliss. Dn. Opponens.

Amice honoratissime.

Tibi quòq; gratias quas possum persolvere maximas
pro hoc officij genere præstilo; et quantum mea-
rum est partium, omni tibi inserviendi occasio-
ni, promptissimùm paratissimùm, semper habebis;
Sed his missis, statim me confecto ad thes.
impugnata à Nob. Dn. Opponente

Ad Rectorem Magnificum

Magnifice Dn Rector. Vir Nob. Amplif.
Excell. alq. Expedientiss. Facult. Med. H. S. S.
S. S. et Potissimus Professor longe celebrat.
rime Patrone, Praceptor et Promo-
tor Studiorum meorum submissa am-
mi veneratione colende.

Siquicquam est, de quo mihi iure meritoq. gratulare.
Materiam sane abunde suppeditat, quod Magni-
ficentia vestra, posthabitis paululum longe gra-
vioribus et Academicis et Practicis negotiis the-
ses hasce meas Inaugurales examinare aggresa
est, quod, ut sempiterna memoriae consecrare
gratissimo semper animo agnoscere, et, nisi
me modo vires deficient, ipsi respondere allabo-
rans spondeo; Ita Deum suppliciter veneror,
ut pro hoc praestito favore, Magnificentiam
vestram, salvam et incolumem ad Nestoris aevum
consecrare dignetur. Aggredi autem Magni-
ficentia vestra de.

Ad Dn. D. Mappum

Magna equidem verborum luxurie tua in me
merita Vir Excellentissime de predicare, et cog-
tas et debita gratitudo nunc exposceret. Sed
temporis angustia, petita tamen prius venia
paululum adhuc deprimere et in Disputatio-
nis exordium, quod fere instat, conijcere suaderet.
licet existimarem aggradi verba contra thes.
prolata

9
Ad Dn. D. Sebizium

Spectabilis Facultatis Medicae In. Decane!
Vir Nob. Ampl. Excell. atq. Experientiss.
Patrone, Faveor, Praeceptor et Promu-
tor Studiorum meorum aeterna obser-
vantia et obsequio de veneranda.

Probrò mihi daretur merito beneficia à spe-
ctabilitate tua mihi exhibita, si sicco, quò
ajunt pede, transirem, nec in gratitudinis
arà nominatenus describerem, eas depingere ^{coloribus} ^{quos} ^{ajunt} ^{coloribus}
sed haud gravatè, ut opinor, tua Spectabilitas
feret, si ad brevitatem sermonem coarctaveris,
gratiarum actionem autem postea commemo-
raveris. Incumbit igitur jam dubium à spe-
ctabilitate tua propositum in quantum pro-
solvere, desumptum ex thes. ^{dispp.}

ingenia Cartesianae et
Bacheliana de acido et
alkali principium
prudenter et cum
cautela.

qui horum hypothese excolens, mechanicis et variis con-
figuratione et sibi partium et combinatione particulari-
bus atomorum, effecta generis naturalia, rationibus ingeniosissi-
mo delectat. Satis est aliis quod in reddendis morbo-
rum causis, ad occultas qualitates sympathiam, aliis igno-
rantia asila confugiunt et se sedant turpiter aut de-
siderios alij propinant; severi animadvertit, non sine
infirmitate applausi et consensu chori chemici; quia pro-
cipue hodiernam exacerata et corrupta magis, apud aliquos modernos
in magno versantur honore et astitio, ad ea sibi libenter
digna judicantes, quae apperitum et ferebilitate veritatis et ad ea laudis decore et
satis rari experientem, solari valeant. at quae haec Philo-
sophia sua supponit potius quam demonstrat: deinde tantum
formam externam corpusculorum, non formam internam
quod spectat perpendit, indeque rerum et phenomenon in
causas enucleat; quamvis etiam subtili modo; eam tamen sine alterius adminiculo,
absolute consideratam; sibi relictam; non satis quam ad rate
cum Doctis quibusdam viris judicamus. Sed nunc ordo
devolvit in castra Chymica spagyrica &c. dicta, quae pro
vario doctrina mosibus, nunc Paracelsica, Helmon-
tiana Bacheliana quae Sylvii Swalve Ettmillerius
habitant, &c. vocitantur, formam doctrinae et principia
quae suas demonstrationes oculorum spectant, ut certas et
in dubitatas subiecit et etiam nunc exponit, assen-
sum merent et magno encomio digna censent; in specie
autem Bacheliana, doctrina de acido et alkali super-
stricta, imperio regio solis digna optimis probatissi-
mis hodiernis Medicis, digna censentur; praesertim, quae et
solidis rationibus, infallibilis, et tanti certa experi-
entia, calculatione indicis promerent. Quibus si pruden-
ter Cartesianam quondam corpuscularem Philosophiam aut
Cartesianam Philosophiam adjuvamus combinemus, con-
natum inde Regium emergere non asseverare non du-
bitamus. hinc ea Proinde ut quae rationi nostrae his expli-
cabitur et ad pateram rationis libratis, satis faciamus
digne modo, nostro quidem iudicio, credimus, Bacheliana principia
Cartesianis pro re nata combinata, Medico pro omnibus
excolenda esse, cuius experientia et rationis famam pro
omnibus sustinentia; manifestum etenim est calorem
nostrum nativum, effervescentias spirituales a se sibi generantibus; fermentationes
fermenta viscerum: spiritus vitales animales: in
acido consistere, ab acido produci, sed blandis variis
modificatis inque medicoribus consistentes. Idemque
acidum si terminis medicoribus excedat omnium
vires, prout vel Oculicis: Orosim: Ominosim: Osim:
vel acetosim aut austerum acedat, omnium diversissimum
morborum, causam adagiatam existere, prout hoc
suis demonstrare non foret difficile, sed nunc illi hinc
suis et didicimus et tempore serventur; nec enim quod exoro, ut

magni viri viros
professores

Dogmatico Thermo-
tica. si Chymico spa-
gyrica.

(Bachelianis Phil.)

Fuit probatissimi quod Medici
in Praxi quod ob-
servant.

O actiones naturales et mi-
nistriatum actionum

labor forsitan aliis tempo-
ribus a me descriptus, et

Clasidere jam factus est rivos, nunc fonte reperit.

Reperit jam factus rivos
clasidat fontem.

GRATIARVM ACTIO POST DIS
SIVATIONEM

Quia igitur singula decurso spatio finem videre
nihil aliud restat, quam concepti gratiarum
actione hunc actum claudere, conuerso me
igitur primum ad

Principes

Geminos orbis literarum, Soles, Serenissimos, Cel
sissimosq; Principes Dominos meos Clementis
simos, ad quorum pedes deuotus, humilimas
ago gratias, pro summo mihi, totiq; Auditoris
favore quam clementissime praestito. Redhosti
mentium meditaremur, si ea de re etiam cogitare
auderemus; quare liceat nobis hoc in bona ver
ba resolvere. DEVS itaq; exercituum, Regum
ac Principum Dominus, Serenissimos Celsissi
mos uestras, tanta orbis literarum lumina,
tantos studiorum Mecanates, serua posteritati
una cum Serenissima ac Celsissima Rosaria
reseruet; Heroicas Principibus dignas tales
virtutes, in perenni corporum vigore et sani
tate conseruet quam diuissime.

Principem.

Serenissimum, Celsissimumq; Principem, Dominum
meum Clementissimum ad cuius pedes deuolu
to, humilimas ago gratias, pro summo, mihi, to
tiq; Auditorio favore, quam clementissime praestito.
Redhostimentium meditaremur, si ea de re etiam co
gitare auderemus. Quare liceat nobis hoc in bona
verba resolvere. DEVS itaq; exercituum, Regum
ac Principum Dominus, Serenissimam Celsissi
mam uestram, Auditorum summum Mecanatem
serua posteritati, una cum Serenissima
Rosaria reseruet; Heroicas Principibusq; dignas tales
virtutes, in perenni corporum vigore et sanitate
conseruet quam diuissime.

BARONES

Ipsam causam votis meis subscripsisse video,
 quando Illustrissimum ac Generosissimum Ba-
 ronem, Dominum meum Gratiosum hoc in loco
 presentem, fortuna commouit. Sed quid ani-
 mi huic in me propeusioni possim, nisi humilibus
 verbis, humiles gratias reddere: At si clari
 beneficii qualiscumque solutio, est accepti perennis
 confessio; Non ingratos nos morituros sanctis-
 sime pollicemur. Interea DEVS Omnipotentis-
 simus Generositatem tuam, in perpetuum animi
 et corporis vigore, omniumque votorum comple-
 mento, beatam, quam benignissimi conseruet.

SENATVS

Primo itaq; ad

nam ad Illustres Patria Patres
Generosissimum Dominum ^{nos} Patorem ^{res}

Prudentissimum ^{nos} Consulem ^{les}

Primum itaq; me
converto &c.

Dein me converto
&c.

Amplissimum ^{nos} Dñ Quindecimvirum ^{viros}

Dominos ^{num} ^{im} meos Gratosos ^{sum} converto, humilimas
quas possim agens gratias, quod prope so
in bonas literas animo, omnib; gravioribus
domi relictis negotijs, tantillum temporis ad
audierdum, orandum ve totum Auditorium
impendere, haud gravate ^{rit} tulerint. DEVS
ter Opt. ^{te} ^{incatenis} Maxime vos Reipublicae ^{nis} columnas
in turbulento hoc rerum statu quam diutissime
salvas ~~et~~ ^{incatenis} et incolimes ^{incatenis} conservee, ut umbris vestris
vigeat Reipublica, floreat Studiorum Mater
Universitas, non labascat spes, subditorumq; L,
latium.

Primū

Hinc ad vos me confero Academiae Proceres: Ma-
gnificum Dn. Rectorem; Facultatum Dominos
Decanos Spectabiles; Reliquosq; Dn. Professores,
Viros Admodum Reverendos: Consultissimos: Do-
bilissimos, Excellentissimos, & Experientissimos:
Scitissimos: Nobilissimos, Excellentissimos,
omnesq; et singulos, quorum Doctrinā et Eruditione
quandiu hic commoratus sum, profeci, ingentes,
quas vel animo concipere aut eloqui possū, agetis
gratias; Quos inter primas debet Gratiosissima
Facultatis nostrae Medica Dn. Professoribus, Vi-
ris Nobilissimis, Amplissim. Excellentiss. atq; Expe-
rientiss. Patronis, Tutoribus, Praeceptoribus ac
Promotoribus Studiorum meorum, ad ora, vel
omni laudis encomio ad extremam usq; vitam pe-
riodum afficiendi: Quando etenim praesentia
mihi exhibita beneficia mente recolo, felicem
me de praedico, quod tam fidelissimorum Prae-
ceptorum informacionibus imbuendum me naturam
fortuna destinavit: si praesentia mente volūto ne
scio, quo dicendi genere ea satis collaudare valeam.
Sed norunt omnes, peninem unquam is solvendi
ex Proverbij eloquio, parem extitisse, aut esse posse.
Maximū igitur quod habeo redhostimenti loco red-
do; Me ipsum nempe accipite Viri Excellentiss.
mi, totū quantum vestris, quae iubetis, destina-
tum; Perpetuam horum non tantum memoriam,
sed et, cum potest, remunerationem, et viribus de-
ficiētib; gratitudinem sancte spernentem;
modo cum eo animi affectu, quo praesentem, ita
et mox oculorum usuram ereptum, beare, non de-

diagnamini. Interea vos quam diutissime Facultas
Medica Ornamenta, Prudentium Patres,
Agrorum perfugia, DEO benedicente et largien-
te in jugi Corporis Annis vigore cum familiaribus
vestris Nobilissimis Superstitibus seorsum prosperitatis
privatis, crescatis.
Eiusdem quoque benignissimi Patris patrocinio
Florentissima Auditorum Nitris Academia, in
ea cum Docentes tum Discipuli, aere ex alto in-
rigui, crescant, vigent, floreat, in honorem
Gloriosissimi Sui Dominis, Proximis solatium.

- Paucis etiam Vos compello
- x Viri admodum Reverendi, Ecclesia ministri et
Pastores
 - x Domini Practici Medicinae celeberrimi, Exper-
tissimi
 - x Gymnasii moderatores Clarissimi
 - x Domini Commilitones

Omnesque qui, aut Generis Nobilitate, Doctrina
et Eruditione, aut alijs animi dotibus ornati,
honorificam suam presentiam nobis accommo-
dare, et benevolas praebere aures non detrectarunt,
quemadmodum autem id cultu, gratia in mente
repositum retineo, ita etiam DEVM obnixè rogo
omnes et singulos, salvos et incolumes ad Ne-
storis annos conservet, omniumque votorum com-
potes reddat.

Dein quod restat

Ad Exordium et Exodium omnium laborum meorum
 DEVM. T. O. M. omnia cogitata animi in sensu
 intendo, libamentum gratissimi cordis offerens,
 quod non tantum ab incuncta aetate, sed et in toto
 studiorum ambitu, ineffabilia gratia sua pignora
 ut et hoc in opere, modis plane imperceptabilibus
 supra me, quasi effuderit. Domine. Agnosce
 caelitus haec mihi demissa munera unice, ne momen-
 tum quidem meis acceptum ferendum meritis.
 Pro hac benignitate tua reliquos vixit dies, quos
 mihi facis superstites, in laudanda clementia
 tua, transigam. Quorum jam faciam initium:
 sis benedictus in celsa maiestate tua: sis laudatus
 et gloriosus in bonitate tua, nunc et in sempiterna
 secula.

Dixi:

PROLOGIUM.

Vt Cataractis cali apertis antehac univrsim ma
 crocosmi le Xrabna perniciosis mergim fluctibus
 omnia animantium genera natura renuntiant ade
 dit letho; similis deatadlysmi soluti mecu, obfide id
 in nubibus conspicuo adseverante, a quas tamen quan
 doq naturalia exorbitantes septa, hinc terra quas
 tam inundantes partes, qua fata accelerant, aut ero
 peram portendunt salutem, experimur indices. In Ni
 crocosmo affines his casus Apollinis familia exper
 endo sicut indices. Philoxenis enim indolem indente
 mortales, lupinisq faucibus obambulantes mortales
 annorum sibi numerum lasciviente mictuntur gula
 in gluvie puta partium suarum demolunt vigorem, qua
 suo defraudata genio, ejus illatas vindicant noxas
 hinc illi turgidum lympham abdomen parat exequias
 hunc Calarrhus praefocans ex vivorum rapit contu
 bernio, illum odorata vias exercitiae nasuta ut
 ferrum in medium deposcat, fatatq, sibi nec violentas
 manus inferens, ante diem praoccupet, acceleretve.
 Quidam acratismatis loco hanc sapie ex Lucians
 ceperunt cantilenam

O mihi dolorem quiper, o tertij pedes
 Vicem sortite bacule, suffu la meum
 Incessum tremulum, et dirige viam
 Stantamq, leviter ut innitar solo.

Harum calamitatum praesagus **PROLOGIUM**
 non raro existit. Cidem cum aliquoties hic loci me
 supra sem oculis, cupido nunc incessit animum, cum
 ad rationis examen vocatum paulo penitus intro
 spicere, factaq a Gratiosissimo facultatis medicae

Collegio Inauguraliter dissi Fundi, copia, ea qua
possim brevitate delineare. Tuum est benevole
lector materia gravitatem non ubi vis obvia
meis, humanis, conferre viribus, et te, me, sicut
exagitant di deficiet materies praesertim, quando
ad salivam tuam ^{non} pertractatum praesentem reperies
affectum, his aliis, silentio interea involutis ca,
Nam ~~et~~ in DEI gloria Proximi, salutem pre,
cam et cedant feliciter!

Theſis prima.

Nutu est dicitur omnium Medicorum in preliminaribus affectus cuiuscumque oropalo de parthadere opera pretium est; quorum vestigia prementes, nomen ut ab antiquitate traditum, et in foro Medico receptum est, non imitamus, qua ad discipulorum peste plurimi hodiernum Neotericorum, ut quondam Paracelsus non vera sed molabore videntur. Prose non Christiana, sed impia, Diabolica. Vixas est dicere Medicinae honarcha, laborare videntur.

2. Et autem praefens affectus nomine Theleismi insignitas quod ab Hippocratis monumentis non est alienum vid. praedict. 1. Sect. 3. no. 6. cuius per acyru per se nomen derivatorem a verbo πλυω spuo oriundum ite d' gms unde πλυωνα, πλυωωρ πλυωωδωρ, et πλυωωδωρ, sicut frequenter, tativum, quod frequentem spuitionem in nullo, a quo de nominacionem affectus noster suscipit.

3. Spiritum vero cum revera generica vox sit, et quicquid forma liquida ex oris orificiis profiliat notet vid. Warthm. p. 122. et 129. Galen. lib. 10. simpl. cap. prop. 2. Irrigant autem id, Saliva spiritum, pituita palati, et mucos tonsillarum, hinc cum non qualibet harum spirituum differentiarum, semper se frequentiter, hoc in affectu, dicitur ut nec primum speciem determinat, ad alteram in oropulo evolutionem terminamus. Prius quod attinet Salivam dicam scribimus, qua multis sine paraffanyis a reliquis differit, et ratione

4. Subjecti. Saliva a glandulis maxillaribus per ductum salivares in lingua filios et papillas, in se effunditur, materia propria spiritum nuncupata est, ut non ibi tussis, et exprobat, rejecta, consistens, differens nemini facit. Pituita palati in naribus supra palatum moras aspicitur, qua quandoque circa spumia adhaere tenax et visida, proindeq; creatur neque, quae solet verba sunt viri, Nob. Impl. Excell. atq; experientia, a tron, praceptoris et Promotoris studiorum notiorum ad extrema

5. Diffusio tonsillarum creatur a tonsillis exprimitur, expir communi in os aperto vid. Warth. p. 127. 2. Diffusio, vult ratione materia Saliva tenuissima limpidissima, reliqua consistens ab eadem sequitur, et modo dicti. 3. sunt excrementa, propterea nec naturaliter in homine et in animalibus, in omnibus, Mucis tonsillarum, in guttibus, Bartheolins in thiaz. lib. 2. Cap. XI. p. m. 297. creditur laryngem irrigare, cum facilius motu sit modulanda vocis gratia, quos usus adjuvare videtur

definit Saliva a Warthone pag. 130. et modi excretionis. naturaliter excreta da lego ac pituita et spiritum Saliva

hinc pituita glandula, lastra deo relaxat ut quae in molem crepidus lapsa videtur, ut hinc lapsa videtur, improprie nomen

quentibus rivulis or inundat. Antecedentibus C. affinis e
 quada Medicamentis salivam dicentibus et regio Vegeti
 bilis desumptis dicitur partem, quibus nempe a vi ipsa quod
 nomina imposita sunt. Sunt a. Staphisagria qua Bo
 tanologis, inter alias quas agnoscat significationes
 germanico idiomate dicitur Dornigal et vallis, vid. Taber
 namontan, Matthioly. Sim. Paull. quadrip. bolan. Schrid
 tharm. omnesq. fere. Hinc proxima ab hac Radix Preth
 nominanda, qua itidem ab effectu, nomina Dornigal
 vallis. vid. corde

§ 4. Quod ad Synonymiam attinget, ea verbis non luxuriae
 admodum, Graece vocat πλωλιβνοβ, πλωλιβνοβ, id
 et bialib nob, quae tamen latro donata sunt eodem
 etiam salivam, quae tamen vernaculum ei est, quando spiritus vel
 salivatio nimia vocatur. Tricenna interpretes cui
 salivatio nimia nominat. Fer. C. lib. 13. tr. i. Cap. 6.

§ 5. Nominalem realis exprimit Definitio, quamita habe
 tyelismus est crebra et involuntaria sine tussis scra
 tu et vomitione, cum glandularum intemperie con
 iuncta expulio, a nimia saliva copia pro
 veniens.

§ 6. Sub quoniam affectuum. p. n. genere, constituendus hic
 affectus ex definitione in duap hanc manifestum,
 Symptomatum nempe, et qdem secunda illi specie qua
 immoderatio in excretis, vocat. addeitionem est, crebra et
 involuntaria sine tussis, et seratu expulio ut saliva
 excretionis modum, a reliquis spirit. specie
 exercendi conditione, in pro parte sit. Si propondit et des
 nitio glandularum intemperiem, ut constat quando esse
 manum non movet. vid. Hippocr. Aph. 20. Sect. 1. nisi
 ex accidenti, quando modum tenere respic. suo in glandulas
 deservit merito, ne in gangranam a. tandem si ka etu abeat.

§ 7. Conveniens servitium servitium definitione expressum debi
 le nempe ad omnem functionem recipiendam requiritur quale
 nostrum natura tale est. vid. Galen. 13. Meth. caps. 1. hinc fa
 cile partim principum subeant imperium, quae scere hanc
 et omnia in parte naturam ad inferioris fortis partes gestan
 dam relevant. vid. Galen. de quib. morb. Cap. 6. et 3. de fac. nat.
 Cap. 12. de different. feb. Cap. 11.

§ 8. Quia autem ad motum omnem quibus, regant secundum
 philosophos, nimirum Terminis a quo, terminis ad quem,
 movens, mobile, et via sive spatium per quod, ea cum quod
 huc facit ad ordine recensere animus est.

Definitio
 F. scil. affect. p. n.
 generis scil.
 Symptomatum

Subiectum

S. 9. Terminus à quo, partem mandantem ^{in diuulat} in qua potab.
 l'is error seu in firmo p'ra supponit in c'ara uel n'que tridere est.
 S. 10. Terminus ad quem, quatuor glandulae maxillares supra ja notatae
 ut et parotides, h'z quibus p'tu h'ares ductus notandi, moderatim
 rum solentia delecti et tranquilitati incogniti, quos ex t'p'
 thoribus suis transcribimus, dividunt a. in superiorum et
 inferiorum. Inferior Warthorn peritilius scribant. sequent.
 modo factus obriam. Et denograph. Cap. 21. p. 118. a. l. l. Vas
 h'ic parthi (glandula p'ula maxillari interna) Anatomicis
 hacleris in cognitione fuit. Verum hanc difficulter in conspe
 ctum proferat, si praemonitus aduersus illud, ortum ducere
 e' crassiore et posteriore huius glandula parte, recludat ten
 dere mentem in uersy. Et teleguam uero ad interiorum e' ydem
 partem peruenit, ramulos subinde novos ab eadem excipit
 adedz protendit ad mediam menti spatium ubi immeditate in
 tra gingivas in papillam quandam u' tring' terminat, qua se
 facile exoneret, nihil uero ab ore sup' flum' admittit. e' g.
 usq' Warthornis. Superiorem a Blasio part. 14. append. ad
 Vestling. p. 463. describitur hic confirmarem, uel si Nicol.
 Steno Obser. An. de Glan. oris, uelulari obturati suffulthz
 sua q'dem opinione meli' depingeret, sic ille Des. 14. loc. cit.
 Orit autem vas illud saluare intra nominatam papillam
 parotidem conglomeratam pleribz erivulis in unum al
 ueum q'fluentibus, q' inde, in Vitutino, uel in orilla uersy
 inferiora delat, ab inferioris maxilla angulo, ad fixum
 lateri e' ymo inscriptum tendit, unde oblique antro
 sum assurgens, tandem foramine satis amplo papilla
 rum summa et postrema ad molariu' secundum, p'ltum
 p'ltum, in partem oris exterio' patet. sic ite.

acriter inuenerit obse;
 tancer tracta

S. 11. Chouense est ipsa natura ad bore partu' principu' adiuta
 S. 12. Mobile est ipsum serm' sanguinis a glandulis sequentia
 tum et peculiari modo u' congenita elaboratum, quod
 tamen quando uicinat, taud' ab e' lem deponit bonitatem, cla
 rariis h'ic sequentibus dabit.
 S. 13. Vra' s' spatium p'ce quod, cum determinanda sus p'my
 stem distensionis plenam aggrederimur. Quod per uenas h'ic
 glandulas h'mor' dudu' explanauit Hipp. lib. de Glan
 dud. par. 1. no 14. ingens: Infusit a. ex reliquis corpore
per uenas qua per ipsas exerta sunt multae et clavae
 Placitum a. illud Hipp. nunc temporis fautores, per parcos
 obtinac' autimant enim uenas tantum sanguin' in partem
 suam u' nutritione refidit spiritibusq' iam iam depererat
 reuehendi gratia prouide ad nutritionem ineptu' reuehore
 h'inc cu' uenas non ad glandulas sed ab i' s' dem uehant
 im merito ipsum modo dictum is tribu'. Et u' illi non du' m
 probatur per uenam cavam omnem sanguinem ad cor de
 ferr; aliu' uel enim si adet trunq' u' p'ns uena caua
 et uena porta, q' b' nulla communis cum corde intree d'
 Crisi per Anasomiles 2 amoru' longe produclon' qua' tamen
 et hic nobis nihil fa'ce sunt negotij, nam q's conu'atione
 Singuli p'ltibus non semper aliquid sanguinis e' corde expelli, sepant p'lt' formicantes

Venae et arteria anu
 Hipp. etiam distingunt
 uel Hipp. de Arteriaris
 nonini ad. Per d'ica
 Malacconi. Legom. lib. 1. no 2.
 2. thes. 5. de libidone
 reque sanguine, q' ad
 uel de Cord. par. 7. no 2. u' 2.
 et par. 9. no 1. 2. 4. idem
 lib. 1. tom. 1. de Venis
 par. 7. no 1.
 uel. Harueu' Exerc. anal.
 j. Cap. 8. u' u' ultim.
 par. 1. m. 85.
 uel. an. in uenat aliq'
 uel. ab arter. non de
 teperu' uel. Barth. p'uit.
 de bus. h' m. p. 1. Cap. 7.
 Sleno. un. uel. 5. 37.

uel. Barthol. Anab. reform.
 lib. 1. de Uenis ingenerat
 uel. uel. 11.

thes. 88.

Vasa lymphatica
id. stenon. 178. p. 2.
NB. hic de vasis lymphaticis tractatur
hic tractand.

Tertium. Arg. Si minores sunt verae et arteriae, quam vel tarta-
saliva copiam vehere possunt, sed eadem non fun-
officio. Et prius. E. Sed negamus minorem esse Hippocr.
vid. the. 17. et stenone loc. sup. cit. p. 21. et 27. neq.
confer. firma et etiam si prius concederem. ^{id. non solus. 178. p. 2.}
S. 17. Arteris potius omnia ferunt accepta, quia sangui-
nem profusissimum ad sensum veniunt, ut affirmant et Bevan.
Sikalv. de quere. ventr. p. 24. Barthol. Spicil. de vas.
lymph. i. c. 7. ubi copiosius secundum naturam sanguinis arter.
esse per ostendit. hac de subjecto suff. 9. ant.

Causae.

calore nativum suffocari
do extinguenti. p. 17.
ig. a. b. f. m. e. n. d. o. p. l. i. s. i. e.
v. i. s. i. n. t. e. m. p. a. n. t. e. r. a. s. s. i.
s. i. e. n. d. o.

S. 18. Causarum in amplum nunc descendimus campum, qua-
rumq. latibila investigat eadem lo. Medicina corijph. 1. on.
felix de praedice. vid. Hipp. lib. de art. par. 1. no. 20. et
par. 2. lib. 1. no. 4. lib. de loc. in hom. par. 3. no. 1. et 2. Galen.
lib. 1. meth. med. alij.

S. 19. In Causarum autem albo omnes omnino tradentur, ca-
quodcumq. ferunt, huiusmodi ansum occasione meve praebe-
vel eos quodcumq. generant, huiusmodi a nobis contentum in do morbo.
genus non solum producant, persequi tamen eorum in om-
inducit, necum, ut huiusmodi aprico sit, quia ratione illa, si de quo
dantem us gradum procedant, operentur, naturae bonum non
inducit, sed si ceperant adolendo vices, ut majoribus concita-
tis rivulis, animae et tandem larum inferant vim, non in superi-
habendam, quancogdem enim, solum augeri, solum et glorie.

S. 20. Dispersimus itaq. causas approbata, soluma methodo in
causas externas, et internas, has in proximas et remotas
has in necessario vel non necessario nos alterantes. Solum,
to igitur externa.

Externae
naturalis

F. et ydem naturales
quasi Proximate

S. 21. Externas seu evidentes et quidem necessarios nos alte-
rantes res primas etiam. S. Temperamentum quod dicitur humidi-
natura vel errore externo, mortificis causis solumitem praebe-
re asolet, posthabito reliquorum solumitem excessu. Hippo-
cratis enim estatum est. Sect. 3. Aph. 15. In summa inq. solumita-
tes plures salubriores sunt, et minus lethales, quod repe-
tis lib. 1. de diet. par. 34. no. 1. 2. 3. solumitem solumitem
verba faciens, solumitem sanitatem homini, et sapientiam
p. Acceri ait. lib. de Ucer. par. 1. hoc habent. Solumitem sano
vicini est, et humidum non sano. idem Galen. in Comperlar.
Rationes sequentia solumitem. A superfluo nempe
humore calor opprimit, hinc multa excrementa coaerant,
quae supari a debili nequeunt calore. Ventilatio cryo et q.
solumitem prohibet, hinc solumitem excrementa retinent, a coentem
solumitem humores p. solumitem. desillationibus solumitem, dala
porta nientibus in varias partes, ventriculu pulmone solumitem
et quodlibet in ipso capite ne q. d. d. can. gravis vertiginem
Lethargum et proplexiam causant.

S. 22. Etates secundo loco proprie humidanoere temperie
Puerilis et Senilis perhibent. In prima etenim a tate con-
solumitem pueri multis scatent solumitem solumitem quod q.
ne rationis principijs, solumitem nimirum et sanguini, materis

sint viciniores cerebrum tunc temporis humidissimum obtineant lae
 Practicinis alijsq; humidis nutritant, quae alias vilius re
 tis pueris alendis perapta. Videlicet ceterim humidissimi qd
 robrates Secl. i. p. 16. Omnes febricitantes ibi conveniunt
 maxime vero pueris et alij ita alij adfectis. Quod vero
 copiosius cibari debeant, jubente eodem, Secl. i. p. 14
 Quae descendit plurimum habent innati caloris plurimo
 id est opus habent alimento, accedente insuper etiam pueris
 rime lussu pappae de qua Bernh. Swab. de quer. vent. pag. 31.
 iis. et 121 differenter auoiant, praecipio hinc non possunt
 non crudelitate copia et humiditate. hinc exurgant nulla
 ceterim alimentum est tan simile nostrae naturae quod non
 habeat aliqd etissimile. verba sunt huius Joh. com.
 ment. in Fein. de funcl. et humor. Cap. 6. in schol. hinc pler
 errorem exteri plurima resulant experimenta, qua
 cum naturae gubernantis omnia exultant iugum ferrior
 vlag ijs, quae sanguis, multas tolerare cogunt incommoda
 quodum longam retentioe ad aliosim non et animis vid.
 Hipp. Secl. 3. p. 24. et 25. et de loc. in hom. par. 2.

§ 23. Dispar autem est ratio in senibus, quibus copiosa vicia
 tidimino competit, ob caloris penuriam quod nominatim pau
 cis succendiculis opus habent, ciborum tamen appetentiss
 mos esse in vultu notum; quodam ex huius frigidis hinc
 vicijs in inferiori ventriculis tabulantibus tribuunt, in omni
 quod Hipp. Hippocr. lib. 6. Epid. sect. 4. Frigida veraciter
 timet ea dute apta nata sunt constringere ventricula
 aliat! pace inferiorum dixerim, constrictio quatenus constri
 ctio appetitum non simulat, sed potius ex accidentia me
 diante seccis ille acidis appetitus naturalis causat mel
 gra dissolvendi et attenuandi, in peditis exprimitur ex vase
 brevi in ventriculo seminato. Scio a. gel hic dicitur
 sint et anatomici; Bartholin. tract. ref. lib. 1. Cap. 9. p. 58.
 et alijs, vas breve in ventriculo non hiare, imo quan
 doq; pluri deficiere. Ad prius responsum ad sensum non
 patere in ventriculo natura libet. Quemadmodum et fanta
 vasum congeries in muliere utero non gestante in eodem
 hinc obser. v. in. p. n. tamen apparet necessarius in ip
 ventriculi cavitate hiare, quod tunc admodum conficiat
 reddant, plane ut in gravida, vid. Joh. Sol. fil. An. topogr.
 lib. 2. Cap. 7. Sennert. prax. de aff. hyp. p. 104. Joh. Sol. fil. Anat.
 Cap. 18. Secl. 5. quod et vixis ostendit quod in hinc cafe
 ctus vomitu sanguineo aciditate dentes stupescit, et se
 solvi. vid. Cas. lib. 5. Epid. par. 17. no. 2. et 4. Adrian. Sp. schi
 Anat. lib. 6. Cap. 5. Sennert. prax. de stupor. dent. Ad posterius X. Riv. p. de mel. hyp.
 quod quandoq; vas breve defecerit respondemus natura
 tum temporis in sub fidum trahere vas breve arteriosum
 vid. Sennert. prax. de affect. hypochondr. p. m. 507. a. Barthol.
 Anat. ref. lib. 1. Cap. 9. p. m. 56. Dices. his omnibus gressis

Hippocr. de affe
 ction. par. 49. na 6.
 ut ad oculu p. v. bant
 et aliorum Chymia.

Hy. quod de
 vicijs lib. de lib. re
 inter fidem a. comine
 et scriptis internis
 m. v. n. t. m.
 Exant. ch. p. 271.
 River. Pr. Cap. 5. lib. 9.
 p. m. 335. id. et lib. 10.
 g. Cap. 2. pag. 331. a.
 ad id trahit ubi quod
 Aph. 1. Secl. 6.

hinc transferendae
 et citationes ipse.

acidum humorem communicari, ventriculo, eandem in dissol-
vendo praesertim esse, non tamen assertum hoc a Galieno
vnde videtur posse, quod hoc in ventriculo non patet
quod ei tribuamus, cum ubi in principio thes. dicitur quod
tibi se liberare non valeat, sed seip. Ventriculo est
calorem nativum, acido tanquam instrumento uti, defi-
ciente autem principali agente, calorem nativum, ut in se-
nibus debili non absolvit actio, calor enim omnia agit
et necesse est. Galen. lib. vi. simpl. cap. i. et Facult. thes.
Fruent. et ut spiles dicitur quorum nomen est, exede
Med. et beatus lib. 1. peral. par. 1. et M. Chappo Hipp. 3. q. 1. 21.
p. 4. de vol. cal. Fernel. lib. i. de abd. aer. caus. cap. 5. p. 54.
sol. Comm. in Fern. de abd. aer. caus. idem. Physiol. suames. sect. 2.
cap. 4. pag. 159. a. ut et alij. Constabilizari inde sen-
sibilitas et inde expressiones cruditates quas ante et
has causas excusat Hipp. procul dubio, quando morbo-
rum sensibilibus longum recenset catalogum Sect. 3. Ap. 31.

S. 24. Tertio dicitur de viris sic copula non videtur quando
quidem enim mares et femina eadem corporis temperie non
daturur singula, quae et in utroque sexu insinolandam
ut in castris castris loca ubi digitulo tangamus. Quae femina humiditatem rivulis irri-
gantur uberioribus de viri testat Hippoc. lib. i. de diat. par.
28. no 23. Ex omnibus a. ingt masculi calidiores sunt et frigidiores
res feminae vero humidiores ac frigidiores, quod assertum
causarum nexu ibidem stabilitur quod si prolixam probatio-
nem in votis habeas adhibendam tibi graphice se optime
depictam offero quae p. Melch. Seb. 6. m. in exerc. Med. pag. 50.
Cura movet quod Hipp. lib. i. de morb. mul. par. 2. no 9. m. hinc
viris calidiores dicitur non enim ibi de partu naturali eadem dispositio
ferat a natura a natura in masculino sexu dispositi sunt
Phlegmatici, et Plethorici, effeminatissimi aere proprio lib. i.
de diet. par. 21. no 30. ab Hipp. comp. lib. i. quod virum corpo-
re mente et temperamento femellas referant, ut et Plin.
Viragines tantum feminis se eximunt numero.

S. 25. Caelum, quod lumine patet, et influentia in hac infe-
riora agere dicitur hic pendendum quod foret, at cum sub
theoria considerationem non cadat, nisi varie immodicus
aerem quem tum juxta et continuo variis impraeignat in
in praesentibus morborum inde parentem habuerim, proxi-
mamque sit et in incipere mentionem, ca. thes. seq. daturum si hoc ad
didimus regionem Temp. anni dicitur eadem considerationis esse.
S. 26. Sequitur dicitur non necessario nos alterantes
non natales dicitur, quare primas tenet, et si temperabilis
sicut cum Vernis, sanitati non officit, quia autem impossibile
est saltem permanere, tum obliquum incidentem in horizonti
Solem, tum divino quoque factu ut gratia temporum vicissitudi-
ne deleclaret, Genes. cap. 8. p. 22. hinc enormiter ab hac
deficiens bonitate, ad opprimendos properat mortales, id

ut in castris castris loca
habeant

Sanguinem pro detrahe

lib.
S. Hipp. de flat.
par. 1. no 6. Melch.
Seb. 6. m. de acidis
quibus anni tempora
ex aere metum
et hinc non
natales.

libi vult Hippocr. quod in morbis Chronicis cum mutare pra
cipit lib. de nat. hum. par. 19. no. 10 segg. et Medicor lib. de can
tatum

Max longe tarde ad re cedere redi.
Frequentior humiditas ad frigida affectus generationem
tales etenim sunt quales est aer inspirat. et per humidis
ribus temperamenti adijungat. homine in morbo sic quod
tam. Hipp. Sect. 3. lib. 5. Hic yficerant venti et namq
ventis her commoty ut Galen ex Aristot. alijsq. Physicis
in Specie Australis in meridie perans de phyrus ab
occasu et Equilo a septentrione spirantes illi se hic
per se elp accidens, quod corpus de profulum offendens constri
git et fluxiones movet. Caus. lib. de lib. in hom. par. 18 no 4.
et non di profulum disponit frigida enim inimicu aff.

na frigiditas
causa in frigiditate
fuerit
Galeni.

by dentibus nervis finati medulla de. 18. lph. leef. 5.
D. 28. Caus et Potz pure sequunt. nocent autem et passim
duplii modo esse el respectu identis, ex se nocent quod
substantia, et qualitate peccant ratione veru ite nris
quando is in quantitate nimia, ordine, tempore assu
lidi qua nominatim in curatone profrent et rore comitit.
Ex hisce autem peccatis ventriculi, conatilis et uis
cellulales l. eucha t. nidorose oriunt quia graves minant
noxas, praesertim ex consuetudine tractu mutari nescia
inde nostro quod opus ferat nullus non videt.

haec thes. p. v. l.
bibi de latar. p.

D. 29. Tormus et vigilia. Ille fintra natura limites coarceat
et otubris conservata tota cono igno nomine appella, in se enim
affectus viribz homi. nem quasi nova gaudiois. Vnde serenat
teos et ley anter Ovidij lib. xi. metam. fab. xi. in fine, ex p. lib.
Veni si bene moneat natura non a disculdet, quot vexat
commoda, tot sequioris fortuna telis exponit hominem
nimis etenim hunc e chando, caloremq. in fortibz diuini deti
nendo, ut el exire penta renouando, ea p. tota lumbz corpz
vitiopis replet peccis

Quod patit telis vulnera facta suis.
Vigilia autem en ipso hunc aculorum in petum quid eludere.
monstrat dum m. in i. r. i. s. i. b. u. n. i. s. ex fonte caloris. hunc et
spiritibus horum auserit materiam causam: ne tamen mo
tas nec tas inq. n. i. l. t. a. s. p. r. o. t. r. a. h. a. t. h. u. a. s. p. r. o. s. p. i. c. i. e. n. d. o. r. u. m. q. u. i. a
sensuum in exercitio fugi assiduoq. caloris et spirituum comca
tu copioso r. i. o. i. g. a. t. u. n. d. e. m. o. m. n. i. u. m. n. a. t. u. r. a. l. i. t. e. r. a. g. e. n. t. i. u. m. m. o. r. e.
repatit, ex haustis fontibz, quod gravis, no. l. i. m. i. n. i. s. t. e. n. d. i. t. m. a. l. u. m. a. l.
mentis enim quod necessario ut reficiat succo il. miny probe
subijit, neq. dein feliciter distribuit hinc el p. r. u. c. t. i. o. n. e. s. p. u. b. l. i. c. i. n. g.

D. 30. Quarto. Motus et Quies. Ille tantu est momenti, ut Medicina
Genitores Hipp. lib. i. de diet. par. i. no. Galen. l. i. de diet. et lib. 2. de tri
end. san. affirmare non dubitaverint. Non enim edentem sanu ce
nor posse nisi etiam labere et a. moveat. Quid in modis motu in
dicitur ex priori Dep. patet. Quies d. modo de p. e. d. i. l. l. a. r. e. p. a. r. a. t. H. i. p.
Sect. 2. lph. 48. ut et r. a. z. i. u. m. g. r. a. z. i. o. o. p. p. o. s. i. t. u. m. O. t. i. o. s. a. v. i. t. a. s. e. d. a. n.

Gal. i. de diet. feb. 2.

taria, fellularia, quid boni ominabitur, nam quos totus ordinis
 quasi venerim effascinat, aut laudat, hinc circa motu, suscipit
 humectant, & Hipp. lib. 2. de diet. hoc est calor
 natus, de se, humiditatem ex corpore non sumit, multa
 excrementa colligit, neque convenienter excedunt hoc est dicti
 putent, qui pallent, & excreveriant, & calculi, morbo, alij, quia
 hinc sequuntur affectionibus obnoxii sunt.

§ 34. Quinto. Excreta et retenta. Excretorum nomine intelli-
 gimus, quae potius retineri, debent in corpore, quam ex eodem
 excerni, ut semen copiose excretum, sanguis latens, fluxus in
 haemorrhagia narium, haemoptis, mensibus, haemorrhoidibus,
 lockis, & vera sectione. Quae admodum retentorum nomine
 concipimus ea, quae potius excerni, quam retineri, praestaret
 ut excrementa, & prima, secunda, et tertia concoctionis. Et
 ista ergo, naturae vires infringendo, hanc, corpus replendo
 turbando actiones, alios, nosprimis, promovent, & affectum.

§ 35. Sexto. Animi pathemata. quae etiam prudenter, se, & hoc
 pulabant, evitare potius non est, consideranda. Eorum quomodo
 tenere ne sciunt, nam male suis rebus consulant, quando quidem
 erim, et animus et corporis fuerit, & factum, huius, jam ma-
 dus offendendo. Notandum autem pro varietate, obiecti, alia
 atque alia exiriri animi pathemata, vel variis quos humorum motu,
 facultas namque, et idem, in cerebro, & in corde, in corde
 materialiter, secundario, & in corde, exiande, secundum, cum alacri-
 tate, quasi a centro, ad peripheriam, hanc, humores, una cum calore
 et spiritu, citato gradu, caleat, ut partes, arobata, illa
 tam corpori, in partem, videntur, hinc vero, ut ubi, omnes ad
 aureum, illud Hippoc. Sect. 2. & ph. 51. & ar. 14. & 15. & 16. & 17.
 bei, & de prior. despicere, jubet, ne sanguis, effere, se, circulo,
 inclut, & in centro, ruina, ferat, tales sunt febres, & arde-
 res, putrida, quae chronica, copios, reddita, habent, gravem, in
 visceribus, relinquunt, unde, hominibus, ista, et nos, in ma-
 incurvat. Metus, et tristitia, a circumferentia, ad centrum,
 flumina, & microcosmicorum, moventes, sanguinem, cum
 quasi, ibidem, incurvant, purp, & obstruunt, anima, ut ex p[ro]
 cal Galeni 2. de caus. & sympt. hinc, languet, calor, catera
 pathemata, una cum prioribus, quae ad motu, sanguinis, esse,
 esse, & coincidunt.

§ 33. Causa Externa non necessario nos alterantes principia
 praecipua, agnoscunt, ebrietatem, et crapulam, & bis somno
 vinorum, & talia, macelli, barathra, mala, sibi corporis
 exaggeant.

Hinc pallor, oculorum, ulcera, genarum, & d[omi]
 Tremula, manuum, & pedum, halitus
 Ex ore, fetor, omniumque, oblitio
 Quae, & in feris, torpentis, & mors, inveni.

Somnus, meridiana, quibusdam, non conditibilis, & serkinis
 qui, & oculorum, & capitis, imbecillitate, laborant, de
 qua, eleganter, Celsus, qui, capitis, imbecillitate, laborant, &
 ne, constatio, quidem, a cibo, tuta

Hic valeleriam

Expos. o corporis afluantis aeri frigido, quod fit a balneo emporia trimali, quod halitusiua excrementa retineant, unde de corpore humedatate sapie calare hos aliam mala peperit, qsentim in humidis aliis naturis. Idem ambulatione per loca perenni nive obstita, mora in aqua gelurigente, inquiratatio aquie glacialis, usqha sic hunc more positum, et omnes sanguinis vacuaciones, et vulnera, et si quaedam aliis. Bis nobis videre con-
trixit potentem affectum ex vulneribus sclopetorum enatum in N. hoc omni strigentens, ut dixi scilicet, ante bime-
bre, Lunobary exsibus cum Gallis arma conserentibus, e prioribus duos quosquam vis vulneratode superstites tu-
men Martis se videra fecerat, videra qd.

S. 34. Tantum de causis externis, sequuntur nunc interne, quaru bene multae in proxima autem et remota dividuntur.
S. 35. Causa proxima quae et in definitione expressa, et in omni Doelodum ^{conferendo} articulo est salivae redundantis, seu in namq in vasis cumulatim, et ad glandulas dicitur delata si quantitate immodica, aut qualitate prava, quas Sen-
nerius praxi de Rheum. Bernh. Walv. de quer. ventr. pag. n. 65 notatque imbutum sit vel non omne in venas decipit aut advenis tanquam nefarium seipsum, unde necesse est est in os reuertitur, copiosamq excretionem constituat.

Causa Interna Proxima

Præter intempiam glandularum

S. 36. In causarum internarum numero habet primo Cerebrum, in quo dicitur Vixorikai v. collidit v. Hipp. lib. de pnc. et de an. par. 4. n. 11 dicitur, et sana quidem ratione, et si in maximaeque moles frigida et stipata, et manifesta praebent indicia, quae vel consentanea externa, interneve causa praedicta cerebri qualitates augent, et frigiditas et humiditas peritantiq exuberent data porta est sua, de vident quandoq in vasa remeant, ut Hipp. de Gland. par. 8. n. 3. et de morb. fac. par. 8. n. 2. ait, unde et per ora decurrunt res vena et arteria, ad glandulas deponunt humorem, et salivationem augent, in propatulo loq est, quomodo Catarrhosis dispositionibus, p. Hjel. smg. uis. menta capial quod alias exp. dicitur a Gal. d. Galen. l. 2. de temp. M. Seb. l. 6. m. Spec. Med. pract. de Rheum. Tim. a. Hjel. d. l. 1. m. Cap. med. Cas. 2. lib. 1. Quandoq recto tramite hic exremen-
tibus cerebri humor dicitur illas simul abili, et ibidem ad alterato humore viscido, dulci, et oleo in os, quem naturam vehit, ut vult Barthol. vid. supra. thes. 3. inq. salivae acidum amarum. p. n. mutato. vid. Warth. de temp. pag. m. 130. per proprios hinc Warth. l. 6. p. 127. ab iisdem in os et linguam et guttur apertos exiit, ergo et medio hoc saliva os in iudare. Quotest. ad alias etiam partes depluit, quod ad nos non attinet.

Remota et l. 4. de morb. no. 7.

S. 37. Ventriculus, luxuriei pelag. submersy, et fadis, consucti clinis, quae elationem civitatis illecebris, ut B. Swals. de quer. ventr. p. n. 7. ait, quamvis renitens, capty et inescaly

Differentia

Differentia illa a variis peti possunt & a parte mandante
Causa est: Causa ventriculi etc. 2. Causa efficiens alia
est Criticis alia symptomatibus de quibus nobis hic sermo.
3. a Causis alia ab externis alia internis genibus. 4.
ratione morbi, alia mitis alia pravis symptomatibus signi-
ficatis. 5. ratione temporis, alia est recens, in veterata, alia
longo tempore decursu inducitur, alia quae sunt alia.

S. 43. Signa, sunt vel Diagnostica l. Prognostica, illa, ut
in aliis affectibus magni sunt momenti, illa suam hic
aliam partem vel speciem, quando eodem affectus vili,
indifferenter patet, effluunt enim saliva copiosius,
ne ex hiis aliteris.

Signa.
& Diagnostica.

S. 44. Signa Prognostica, quibus alias thesauri admirationi
et auro dantibus vid. Hipp. in princ. & p. 1. & 2. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15. & 16. & 17. & 18. & 19. & 20. & 21. & 22. & 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32. & 33. & 34. & 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.

Prognostica.

Conventio est, quando Critice fluit tim enim magnam et mil-
lorum morborum exhausta scaturigine, quod Observationi-
scriptores literarum monumentis consignaverunt, vid. Carol.
Dipo de morb. cap. intern. a collidit ferosa Obs. 27. 28. 29. de
Foch. lib. 14. Obs. 23. alii.

Prodest 2. Quando dentium praeorum irrigat, relaxat
enim gingivas, est hinc eruptionem facit, dante.

Improbandum autem quod quando Critice fluit
in morbis subito desinit vid. River. Cent. 1. Obs. 74. p. m. 578.

2. Periculi non est ex peris si magis desolationibus con-
jungatur, quae cerebrum longe a statu naturali accessisse
et duritiam fluxum, quem glandulae absque dispendio non
ferunt, significat.

3. Noxia quae si eum insigni aliquo viscere praestant
labi compensat.

4. Chalus si glandula simul inflammant. ex glandula
enim tumeribus febres omnes mala sunt ex aptis charis. Hipp.
sect. 4. p. 1. 55.

S. 45. Signa Causarum tradere hic a bono est, videntur
pro se cap. 1. lib. 1. in Practicorum voluminibus.

Curatio

S. 46. Jam ad eam partem cuius gratia omnis Medicinalia
tor suscipi a. suscipi debet Curatorem properamus, illa
dey Methodice in edamio, et fundametalis Methodi. Neque
dignos ita nra scilicet pedem parsum veni, petimus, hic loq-
uendum offeritur nobis Curatoriū, preservationū, quod
et vitale.

S. 47. Curatoriū a. s. morby cum tolli non possit nisi sublata
causa ad eam primū expugnandam ibimus. tentabimus.
Vid. bilis remedijs ex fontibus Chirurgicalibus Pharmaceuticis
et Diæticis, postmodum et morby, medicamentis experiet. an-
nexa Diata.

^{notabile sanguinis ut in ad fil}
S. 48. Fons Chirurgicus si Plethora ad sit venesectionem, aut
ej vicarius scarificationes suppediat.
S. 49. Fons Pharmaceuticus, Purgantia et glandula stro
borantra suppediat.

℞. ℥ij. ℥ij. ℥ij. ℥ij. ℥ij.
beton. aa ℥ij.
Diacyd. lvi. lax. vel enyottagem. ℥ij. ℥ij.
Syr. flor. Persic. ℥ij.
Syr. ros. ℥ij.
Syr. Citri. g. alij. m. ℥ij.
Syr. in Trunkeln auf 1. ungl

℞. Conf. fl. Persic. ℥ij.
℞. Pulv. de Esul. Fer. ℥ij.
Trot. Gamand. gr. v.
Trot. alband. gr. ij. ℥ij.
oö Cinam. gr. ij. ℥ij.
Sacch. f. boll. pur. ℥ij.
℞. in Trunkeln auf 1. ungl

℞. Crem. Jalap. gr. xvij. ℥ij.
Trot. alband. gr. ℥ij.
Syr. et Cort. citri. f. pil.
℥ij. xv. de ad vent.

℞. Pulv. Jalap. ℥ij.
Trot. alband. gr. v.
Crem. ℥ij. ℥ij. m.
f. Pulvis pro una dos.
Delicabilis possit par a. Morfeli; pane s Martij
purgantes.
℞. Spec. Stomach. lax. offic. ℥ij.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page]

COROLLARIA

I. Saliva tanta vis est, ut ab hac dentium intervallis aliquandiu conclusa, mox colorem, saporemque mutant imò ab hac rubeo vii ore detenti prolixius pe-
reat.

II

Saliva sepius odoris vii causa est.

III

Dantur purgantia specificè operantia vel
Dantur purgantia cuiusvis humori peccanti destinata.

IIII

Somnum, festam venam fugendum esse, solida ratione caret.

V

vapor incassatus, homo mortuus, vapor resolutus. Nervi substantia sua aliquid ad motum conferunt.

VI probatis

Elegans videtur esse ratio B. Swalv. de quer. ventr. pag. 50. qua probare annuntiat, Non melior est probatio causa quam res dilata posteriori quod omnis chyli lactis chyli colorem insuat.

VII

Argumentum, quo pilos non esse partes nostri corporis innuitur, quod emortuo homine crescant, involu-
lidum est.

VIII

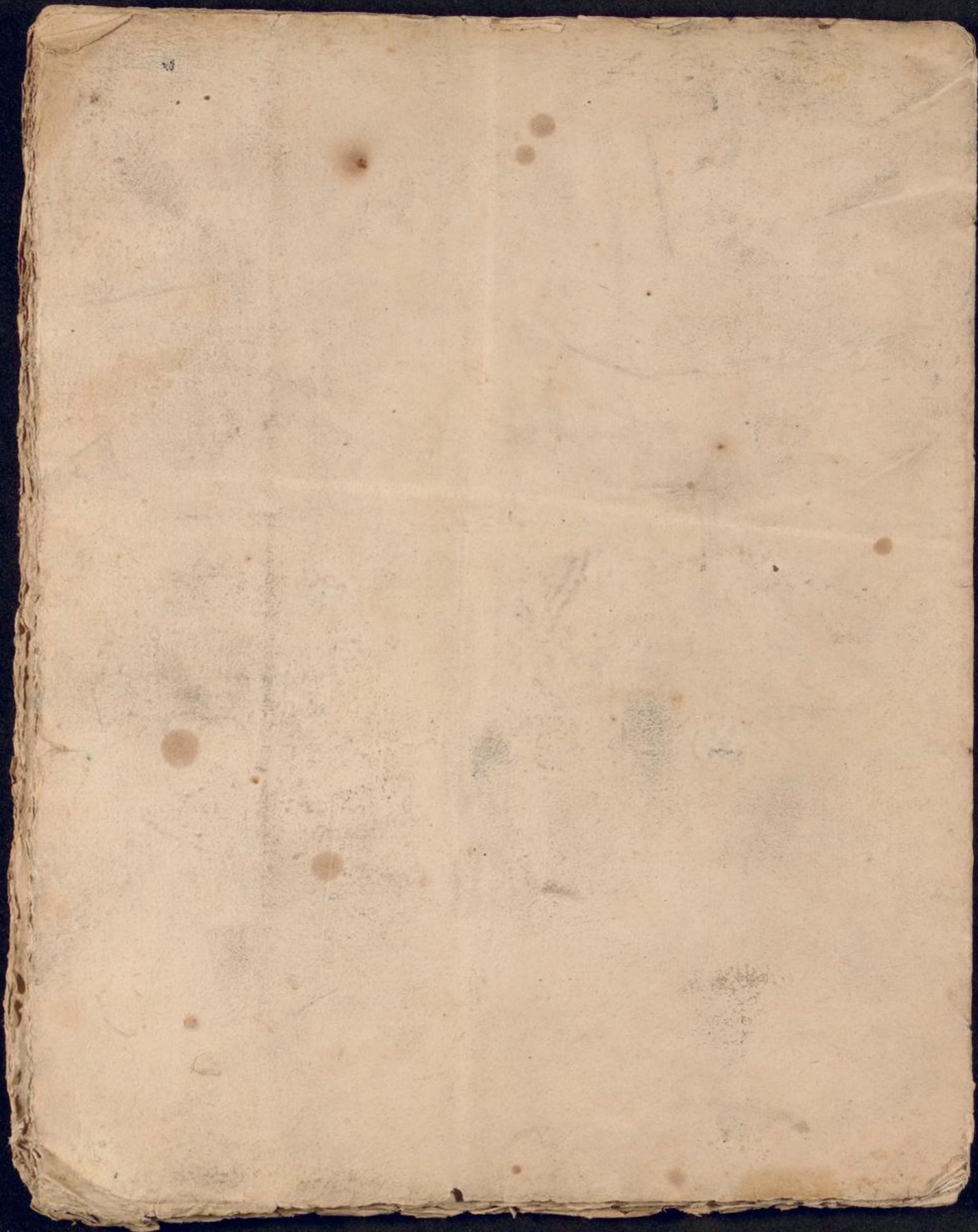
Quamvis Hippocrates nomine venarum arterias sapi incluserit, non tamen eum discrimen venarum et arteriarum latuit.

IX

Medicamenta non semper sunt medicamenta.

X

Immortalitas herbis minimè comparabilis.

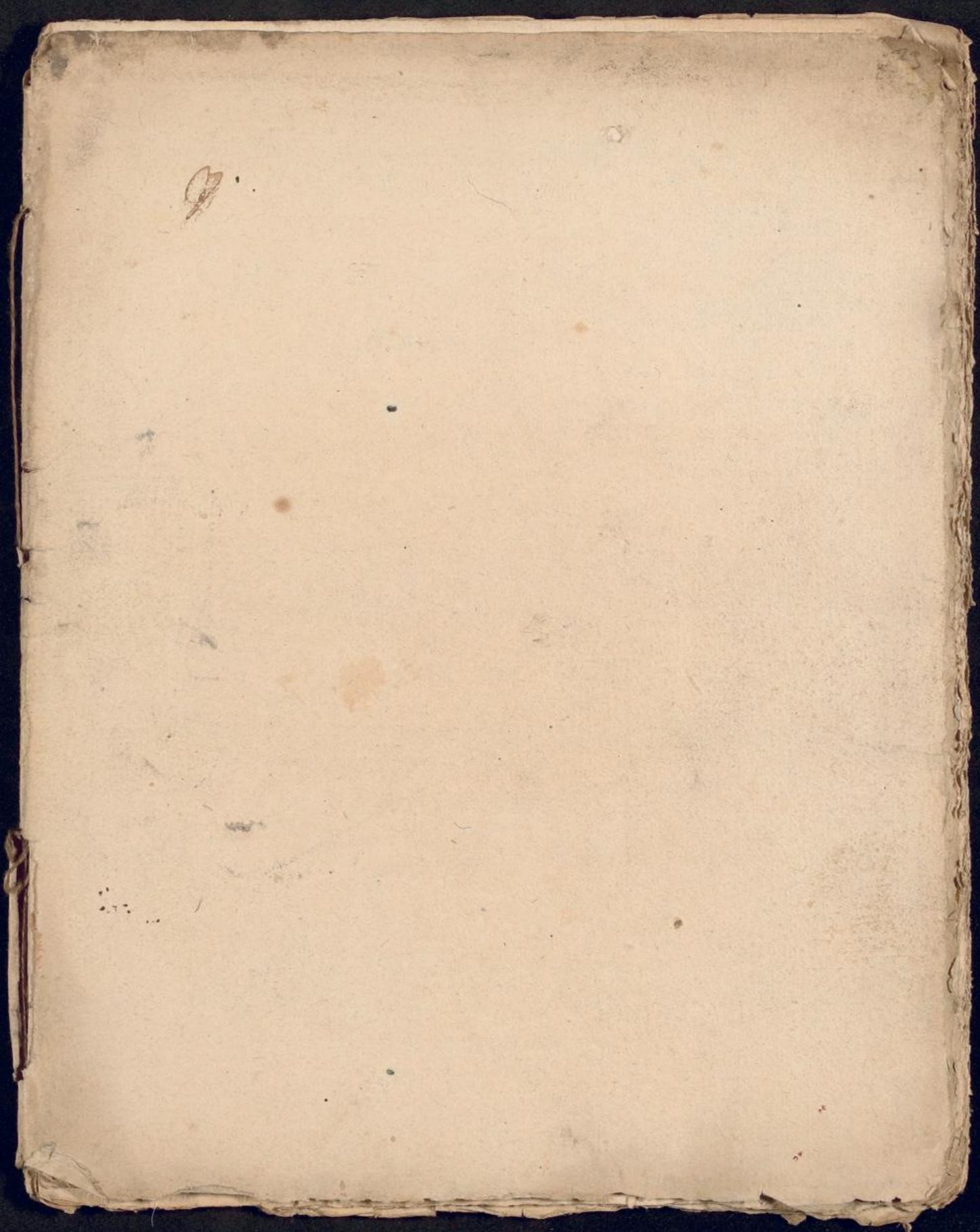
II
11

Medic. Manuscripte Johann
Leuckenberg

a)

Systematis Medica Graugrüchli

(12 Bl.) v. d.

DEO DVCE ET AVSPICE

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS

DE

OPTVLLISMO

Quam

PRESIDIO ACADEMIAE SUPREMAE

AUTHORITATE ET IUSSE

AMPLISSIMI AC GRATIOSISSIMI ORDINIS

NIAPOLLINENSIS FLORENTISSIMAE ARGENTINENSIS

SIUM UNIVERSITATIS

ORDINE LICENTIAE

SUMMOS HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA CONSEQUENDI

SOLENNI PUBLICA PRO DISPUTATIONE

SISTIT.

Johannes Hartmannus Senckenberg
Fridbergae Wetteravis.

231
 PROLOGIUM.

Ut Cataractis calis apertis Antidha in uersum Ma
 crocosmi de Xraha perniciosis mersum fluctibus
 omnia animantium genera, natura renuntiancia
 reddidit origini; similitis cataclismi soluti metu,
 obside id in nubibus conspicuo adseverante, aquas
 tamen quandoq; naturalia exorbitantes septa,
 hinc terra quasdam inundantes partes, quae fata
 accelerant, aut creperam portendunt salutem
 experimur indices. In Microcosmo affines his casus
 Apollinis familia experiendo sistit, non infre-
 quenter quidem. Philoxenis enim indolem induen-
 tes mortales lupinisq; faucibus obambulantes
 annorum sibi numerum lasciuente gula metun-
 tur, inulvire putra partium suarum demoluntur
 viorem, quae suo defraudata genio, ejus illatas
 rependunt noxas, hinc illi turpidum lympham ab-
 domem parat exequias, hunc catarachus praefocans
 ex vivorum rapit contubernio, illum odoratiss.
 ab excruciat natura, ut ferrum in medium de-
 poscant, fataq; sitimet violentas manus inferen-
 tes, ante diem praoccupent, accelerentve, quidam
 acratismatis loco hanc sepius ex Luciano repe-
 tunt canthilenam

Omni dolore apifer, o tertij pedis
Viem sortite bacula; suffula meum
Incessum tremulum, et dirige viam
Stantibus, leviter ut innitaz solo.

Plaut. Casina prologo
 ps. 88. ps. 185. ant.
 Vincite virtute vera
 quod fecistis antedha
 Plaut. Pseudol. Act. i.
 Scen. i. ps. 14. ant.
 Nam si me antedha
 suprema habuisti, comi-
 tem conpetis tuis.

Harum aliarumq; calamitatum praesagus P^{ro}phet
lismus non raro existit; Quem cum aliquoties hic
loci meo lustrassem oculis in Nosocomio, publico
cento et publice in eo docente Viri, doctrinâ et eru
ditione, officijs, et etate gravi, nobilissimo, Amplis
simo, Excellentissimo atq; Experientissimo Dn. Joh.
Hb. Sebilia Med. D. et. P. R. Reipublicae Physicologi
celeberrimo, Patrono Fautore et Praeceptore
meo, perpetuo honore et observantia colendo, cupi
do nunc inessit animum, cum ad rationis examina vo
catum paulo penitus introspicere, facta a Gra
tiosissimo Facultatis Medicae collegio fauorosa
liter disputandi copia, eâ qua possum brevitate
delineare. Tuum est benevole Lector materiam
multis tricis implicitam, nec ubi vis obviam, meis
vel humanis aliis conferre viribus, et te, me saevi
dicijis exaristandi deficiet materies, praesertim
quando ad salivam tuam minimè pertractatum
praesentem reperies affectum; nam utulos enim qui
bonos carpenti studio praeveniunt, vilipendunt
his, alijsq; silentio interea involutis, ea, quae nunc
molimur, et in posterum peragenda actiones, in
DEI gloriam et Proximi salutem, precor, cedant
feliciter.

Thesis Prima.

Nutū el ductū omnium Medicorū, in pratin inaribus affectū cūjuscūq; Droga alo do s'lar tradere opera pretium est; quorūm vestigia prementes, nomen, ut ab antiquitate traditū, et in foro Medico receptū est, non immutamus, quā a decessentium peste, plurimi hodiernū Neo-tericorū, ut quondam Paracelsus, laborare videntur.

Nomen.

S. 2. Est autem praesens affectus nomine Ptyclispi insigm-
tus, quod ab Thyocretis monumentis non est alienū
vid. praedict. s. pal. 4. n. 6. cujus π α ρ ω ν ν ι α ρ seu nomi-
nis derivationem a verbo π λ ω ν spuo π λ ω ν deduci-
mus, unde π λ ω β ρ α π λ ω β λ ο ρ π λ ω α λ ο ρ et π λ ω β λ ι γ ι ρ fre-
quentativū, quod frequentem spuitionem induit a
quō de nominalationem affectus noster suscepit.

vid. Senn. de g' sens. et
dissens. cap. 5. p. 51.
Cap. 4. pug. 37. Cap. 5.
pug. 57. p. 77. et Cap.
9. pug. 110

S. 3. Spūtū, verō cūm revera generica vox sit, et quicquid
forma biquida ex oris hiatū profilit, notet, Warth.
adenogr. Cap. 21. p. 122. et Cap. 22. p. 129. irrigant aulem id
Saliva, Spūtū, Pituita palati, et mucus tonsillarum,
hinc, cūm non quaelibet harūm spūtū specierū, semper
et frequenter, hoc in affectū concludat, hāc primū
specie determinatā, et ab alijs lequestratā, ad spū
nial evolutionem tendimus. Prūis itaq; quod atinet
Salivae dicam scribimus, quā multis parafans is a re-
liquis difert, et ratione subjeeti, modi excretionis, for-
mae accidentalis, ut et viriūm. A. Ratione subjeeti,
et modi excretionis: Saliva a glandulis maxillaribus
per ductūs salivares sub lingua sitos ut et papillas
sponte in os effunditur. Materia proprie spūtū nū-
cupata, ē pulmonibus trissi et ex π ε ρ α π ε β ε ι rejectis.
Pituita palati ē naribus supra palatū a cerebro
in os affugitur, quā quandoq; circa fauces bivas
aut isthmū oris tenax et viscida adheret, propterea
et sreatū rejici assolet, verba sunt Viri Nobilissimi
Missimi Excellent. alq; Experient. Dn. Charles Chappi, Patris
ni Praeceptoris alq; Promotoris nostri, aeterna observantia
suspicendi Disp. 3. de pot. cal. q. 19. Mucus tonsillarū
sreatū a tonsillis excremento ijs proprio, exprimitur

GA

intelligi hic in salu
naa h

Eudem
in tanta scilicet quan
titate non omne
generationem exclu
dit, id est aetate
tam vix observari
in illis quibus sero
Des. ab habet.

et paronidibz radicatis

ex finu communi in os et fauces aperto vid. Warkh. T. denoyr.
Cap. 22. p. 127. 2. Differunt ratione forma accidentalis
saliva tenuissima, limpidissima est, et utroque, reliqua
consistentia ab eadem segregantur et modo elictis.
3. Differunt ratione virtutis. Pituita palati, ut et spu
tum inutilia sunt excrementa, neque naturaliter et ne
cessitatis gratia, quia videtur in omnibus. Mucus ton
sillarum, ex basilarum orificio ductu aperto osculo inquit
tur hiante, advectus, Bartholinus nat. res. l. 2. c. 11. cre
ditur laryngem lubricare, cum facilius moly, tum
modulanda vocis gratia, quos usus adjuvare videtur
saliva, ut et humiditas ore assumpta, quae eodem de pluce
vid. Hipp. l. de cord. par. 1. no. 14. et par. 2. no. 3. p. 5. Tota
ferè veneranda Antiquitas hanc pituitam nobiliori
bus destinavit usibus, eam videlicet in tonsillis in sali
vam converti. Sed hoc consensu neque experientia, quae
ipsam in ductibus salivaribus in glandulis maxillarum
crassius quoddam corpus in tonsillis reperit. Quod ve
ro eadem gustum adjuvare dicatur, ex priori opinione
omittendum, quod nempe in salivam conversa hoc praestet,
sed id saliva tribuendum aut imant, ut mox dicetur.
Saliva autem ingentem utilitatis vim pollicetur, ut
agnoscas liceat in minimis ipsam matrem naturam
potissimas inter ha notantur. 1. Animi conceptus, sen
proferenda, eximiam insumit opellam. 2. Gustum pro
moveri, quo sine noxia quae vorarentur indiscrimina
tim, quod infra. 3. Praevia alimentorum in ore prepa
rationi et deglutitioni praesidet, quae jam paululum in al
am praecipue potum, transformat faciem. 4. Medica vi
quod non destituitur. Galen. lib. 10. simpl. cap. prope in sce
nam producit, nutrices, puerorum lichenas, silvata
et ecchymomata curantes hoc medio. 5. Toxicum scor
pijs et viperis saliva fertur, quod sale, omni sero in qui
lino, praestare credimus, hic enim vi pollet Alexiphar,

maca vid. 2. Lec. Cap. 2. §. 21. inter profanos Galen. loc. cit
 Petz. Joh. Fabr. Microch. pag. l. i. C. 29. Sicro. Pharm. al.
 v. 2. Neotericiis h' p' t' antur usq. 4. Tinctura rebus
 sapidis extrahere, in lingua subdium, qua gustabile
 obiectum presentiscat. vid. Bernh. Swalu. de quer. ventric.
 pag. m. 10. et 98. Warth. A den. p. 133. Cap. 22. alij: 2. Concocti
 onem adjuvare et fermenti vicem subire in ventriculo. id
 Warth. ib. C. 21. p. 125. 3. Bernh. Swalu. de quer. ventr. p. 41. et se
 ar. Salivam, spiritui famelicis, e serino el fermentativo
 ul' appellat, ventriculi par icibus inhabitanti, suum ad
 dere symbolum, in sae tinctura extrahenti lacteum chij
 di colorem, quod lectori ibidem experimento persua dere
 Sahayit; quod scil. quilibet liquor sale impragnato vo
 latili, per acetosa affusa lacte stat, at hac omnia in
 ventriculo praesentia esse. Serio itaq. quisq. dan
 culum secum perperdat, cuiusnam, confundentis ne ar ex
 plicantis nominum horum differentiam, sit amplexanda
 sententia. quos Galen. loc. cit. Sennert. prag. alijsve in su
 per habent.

TA.

Nunc ad ipsius nominis variam acceptionem tendim.
 Ptyalismus autem propriam et improprian sortitus ap
 pellationem. Propria est, qua definitionis realis ambi
 tu circum scribitur. Improprian 1. Plant. Capleiv. Fel.
 3. Sec. 4. tradit quando Epilepsiam morbi salivae is no
 mine eferat. 2. eodem recidit Salivatio 2 abies, furibun
 disq. communis motibus, videant harum scriptores Ma
 cell. Donat. de hist. Med. vi. tab. Joh. Bauhin. lib. germ. fu
 om. script. de. 3. Propriam etiam acceptionem negat quan
 doq. Salivatio ab inunctione hydrargyri in Lue Vene
 rea. Nec. 4. Meliorem sperat sortem ea, qua latrante
 nascante et vomituri ente stomacho frequentibus rivu
 tis os inundat. Antecedentibus 5. Affinis est, quae aolle
 dicamentis salivam dicentibus, e Regno Vegetabili, de
 sumptis dicitur initium, quibus nempe el a vi ista nomi
 na imposta sunt. Sunt autem Staphisagria qua Bo
 tanologis, inter alias quas agnoscent significaciones
 Germanico idiomate dicitur Opungultraub vid. Taber

nam montanus, Matthiöl. Sim. P.ull. quadr. bot. Schreö.
pharm. omnesq. ferè. proximè ab hac Radix Pyrethri
nominañda, quæ itidem ab effectu nominat. Opnùgn
uñs. vid. eorū.

S. 4. Quod ad Synonymiam attinet, ea verbis non luxu-
riat admodum, græci vocatur πλυνθίνος, πλυνθίνος
πύθ, et βράδινος, quæ tamen Latine donata sunt ma-
gis tamen vernaculum ei est, quando sputis vel sal-
vatio nimia uccitatur. Avicenna, cursum salivæ
aqueas nominat. Fer. 6. libr. 3. tr. i. Cap. 6.

8A
Definitio

S. 5. Nominalem realis excipit Definitio, quam ita habe-
t. Spasmus est crebra et involuntaria sine tussi
secretu et vomitione, cum glandularum salivari-
um potissimum intempérie conjuncta expulsi-
o nimia salivæ copiâ proveniens.

S. 6. Sub quorum affectuum p. n. genere constituendus hic
sit affectus, ex definitione in diaphanum manifestum
Symptomatum nempe, et quidem secunda illorum specie quæ
in moderatio in excretis vocatur. Additum est crebra
et involuntaria sine tussi et secretu expulsi-
o, vel salivæ excretionis modus, à reliquarum sputi specierum
excernendi conditione in propriatulo sit. supponit et
definitio glandularum intemperiem, ut constat quando
Medico ad hujus affectus curam accedendum sit critico
enim manum non ad movet vid. Hipp. Aph. 2. sect. 1. nisi ex
accidenti, quando modum tenere nescius suam glandu-
las defecit merito ne in gangrenam aut tandem spha-
cetum abeat. posteriora definitionis verba ita intelli-
genda, quod saliva semper præpõeatur alias sputi spe-
cies affectum augere posse, videre est thes. 36.

Subiectum

S. 7. Conveniens servit servitium Subiectum definitionis
expressum, debile nempe ad omnem fluxionem suscipien-
dam requiritur quale nostrum est naturæ. vid. Galen. 13
meth. med. Cap. 5. hinc facile partium principum subeunt
imperium, quæ sarcinam et onus, ad instar opagnatum
inferioris fortis partibus glandularum imperant ut id. Gal
vid. ut et de caus. morb. Cap. 6. defac. nat. l. 3. Cap. 13. docet.

S. 8. Quia autem ad omnem motum juxta Philosophos
quinque requiruntur, terminus nimirum a quo, terminus
ad quem, movens, mobile, et transitive spatium, per quod
ea, cum huc quod faciunt, ordine recensere animus est.

§. 9. Terminus à quo partem mandantem indiget, in quo pro-
tabilis error praesupponitur, ut in casu ariem recessione vide-
re est.

§. 10. Terminus ad quem sunt glandulae, supra jam notatae, in
quibus peculiare dicitur, moderata solertia detecta, in-
telligentia vero incognita, notandi quos ex Authoribus suis
transcribimus, dividunt autem in superiorem et inferiorem.
Inferior Warthone penitus feritanti sequenti modo fa-
ctus obvia. Adenogr. Cap. 2. p. 118. a jenti; Vas hunc proprium
Glandulae putam maxillari interna Anatomice hactenus
incognita fuit. Verum haec difficiliter in conspectum
proferas, praemonitus advertas illud, ut in ducere e-
raffiore et postea ore hujus glandulae parte recta q. tenet
re mentem versus. Antequam autem ad anteriorem ejusdem
partem pervenit, ramulos subinde novos ab eadem excipit
adeoq. protenditur ad medium menti spatium, ubi in media
te intra quatuordecim papillam quandam utrinque terminatur,
quae se facile exponeret, nihil vero ab ore profluum admit-
tat. Ad Warth. Superiorem, à Blasio parl. 14. appendi-
ad Vestling. p. 463. descriptum hic consignarem, nisi eum
avidius exagitant Nicol. Steno. Observ. anat. de gland.
oris, obcurat, obtutu suffulsi, suad quidem opinione melius
de pingere, sic ille Des. 14. loc. cit. Oritur autem vas illud
salivare intra nominatam sapiens parotidem conglomera-
tam pluribus è rivulis in unum alveum confluentibus,
qui inde, in vitulino, ut et in ovillo veris inferioria dela-
tus ab inferioris maxillae angulo, ad finem lateris im-
inseculum tendit, unde oblique antrosum assurgens tan-
dem foramine satis amplo papillarum summae et postremae
ad molarium secundum sita inseculum, in partem oris ex-
terioem patet.

§. 11. Movens est ipsa natura, robore partium comitata

§. 12. Mobile est ferim sanguinis, quod alias à glandulis
dictis alterabitur, seque praeatur et peculiari modo elabo-
ratur, ut suum quem debet assequatur finem.

§. 13. Viam, sive spatium per quod, cum determinandum, Do-
ctorum tamen arbitrio, suscipimus rem diffensionis plenam
adgressimur. Quod per venas fluat ad glandulas humor
dudum explanavit Hipp. lib. de glandul. par. 1. no. 14. inquit.
Influit autem ex reliquo corpore per venas, quae per ipsas
extensa sunt multae et cae. Placitum autem illud
Hipp. jam temporis fautores per paucos obtinet, autimant

2B
10

enim venas tantum sanguinem arteriosum à nutritione re-
 fiduum, spiritibusq; jam jam depauperatum vid. Harvoj.
Exerc. Anat. i. Cap. 8. p. m. 85. proinde ad nutritionem ineptum
 reverte, hinc, cum vena non ad glandulas, sed ab ydem
 vehant sanguinem, immerito usum dictum yis tribu. Ve-
 rum enim vero, habent ~~ad~~ vena aliquod quod ab arte-
 rijs non accepere te fib. Barth. Specie. de va. lymph. i. Cap. 7.
Stenor. off. anat. de gland. or. 3. 37. Ergo non tantum arteriosa
 residuum. Dem, ut illi nondum probarunt omnem sangui-
 nem cavam mediante vena ad cor deferri, aliud enim sua
 det truncus ascendens vena cavam, et vena porta quibus
 nulla communitio cum corde intercedit. Barth. Anat. reg.
lib. i. c. i. de venis in gen. (nisi per anastomoses quae hic nobis
 nihil faciunt negotij) nam quis cogitatione etiam
 fingere possit sanguinem ab hepate modo elaboratum
 per gibbam sui partem in cavam explorum, tantum et
 omnem in eam ejus propagationem ad dextrum cordis finem
 insertum, transferri, non etiam in truncum ascendente
 descendente vel vena porta transfundi (non tantum, quod in pisci-
 bus alijsq; animalibus vena cavam cor non attingat, quorum
 tamen hepatis sanguificat, et sanguinem in ea versum cor-
 pui, venis mediantibus ~~transmittat~~, vid. Salis super a the
2a notus Chelid. Seb. Diss. 15. in art. parv. Gal. Coroll. i.
Harvoj. Exerc. Anat. de mot. cord. i. Cap. 4. p. 41. Barth. lib.
i. de Ven. in gen. c. i. ali.) his positis constabit sanguinem
 venosum etiam nutrire et hinc Hipp. State Senterham
D. 14. Totum assignat negotium nervis Wardh. aer. c. 21
pag. 123. his in iuxta nexibus potissimum. 1. Quod in ma-
 gnis salivationibus quales Mercurij operacientur nervi
 nullum exsiccentur, et a superflua humiditate liberen-
 tur. 2. Quod aliud esse usum non possit tanta nervorum
 copia in has glandulas maxillares de. delata. 3. Quod ma-
 jor sit quantitas materiae salivaris, quam per arte-
 rias et venas deferri possit.

D. 15. Quae tamen sententia veritati minus consona, intui-
 entium nervorum structuram qui medulla intus refer-
 ti, et in aspectu abites porositates obtinent, vid. Galen. lib. 4.
de simpl. caus. cap. 5. imo de cavitate nervorum opticorum
 ad huc dubitatur, vid. Vesal. lib. 4. c. 4. de hum. corp. fabr. tum
 plurimos affectus. p. n. qui nervos obstruunt, quos saltem
 a proplexiam excitari ajunt, principio nervorum obstru-
 vel compresso, obstruunt autem et pituita vid. Galen. 2.
de simpl. caus. cap. 7. A. 3. de loc. aff. cap. 7. imo et flatu
 vid. Herod. or. med. pr. lib. i. Cap. 8. Serv. Inst. 1. 2. par. 3.
lib. 2. c. 6. pag. m. 4. v. b. Fernel. lib. 5. de part. morb. et simpl. c. 3.
 five sint malignitatis expertes necne, ut loc. cit. videre est.

t. A propagationem cavae
 copiam superham

3B
11.

Ex quibus inferre licet. Si humores aut etiam flatūs ad prin-
cipium nervorum venientes spirituum animalium influxu
obstruendo impediunt, ceruicē sequitur et salivam eandem
impedire. Hipp. lib. 1. cap. 1. et poster. serm. obstruere probat
Carol. Pise. de morb. cap. in hom. a collur. serm. lib. 30. pag. m.
142. Sic tamen non exiguū momentum in flatu est quā
de Back. disser. de cord. cap. 2. p. 74. proferri potest, quā
do ille a cetero nervo vel pinetum solum lapsus tandem interdum humoris
copiam exstilitare, ut ab imperito Chirurgo compressi vix
possit. Sed cum a doctissimis Medicis et Chirurgis in re
censioe symptomatum secti nervi, nullibi notatum et obser-
vatum sit flatum a sectione in nervis enormem fluxum suble-
cūm, a Baccio non statim; neque hic nos fugit, quod obser-
vet tandem ex immanissimo dolore, mucosum obtinere hu-
morum affluxum, unde sepe et inflammatio sequitur, vid. Vi-
dium Vid. de cur. gen. lib. 9. Cap. 2. de vult. nerv. Sed non ex tempore
est e nervis.

S. 16. Perpendamus autem Argum. Warthemi. Prioris nulla
est consequentia, quando ait. Si nervi in magnis salivati-
onibus multum exsecantur, et a superflua humiditate li-
berantur, sequitur nervos materiam salivam vehere. quia
et totum corpus simul exsecatur.

S. 17. eorum quosvis fallit, alios enim ipsi habere, nempe
movere, et glandulas illas probat. Nic. Sten. obs. an. de gland.
oris **S. 30.** Nos quoque contra ipsam proprio argum. utimus
quod habet de nos. l. 13. p. 67. de panch. quod nempe nervi,
hi in glandulis non terminantur, sed alias ad partes ferantur.
vid. eund. Warth. lib. Cap. 2. par. 1. Sten. ib. S. 14. circa fin.

S. 18. Si minores sint venae et arteria, quam ut tantam
salivae copiam vehere possint, sequitur, illi non fungi offi-
cio. Hipp. lib. 1. cap. 1. Sed negamus minorem cum Hipp.
proferat verbis, **S. 13.** nostra, dicitis, et Stenon. loc. sup. dict. pag. 21.
neque consequentia etiam concessa firmo stat tulo, ut probat
Stenon. ib. S. 37.

S. 17. Vas lymphaticis aliquid quod tribuunt, quod venis
aquam quandam infundant. probant thes. nostra 13. dicti
Th. h. Burch. et Sten. ib. S. 40.

S. 18. Arteris, ferè omnia feruntur accepta, sed non solis,
quia sanguinem seriosissimum vehunt, ut cum alijs confirmat
Bernd. Swab. de quæ. ventr. p. 24. Barthol. Spicil. de vas.
lymph. l. 1. c. 7. ubi copiosius secum ad naturam sanguinis ar-
teriose inesse serum demonstrat. hoc de subiecto.

S. 19. Casparum in amplum nunc descendimus campum
quorum qui latibula investigat, celeberrima medicina cotypha-
orum felix proclametur. Hipp. lib. de t. lib. par. 19. no 20 et par.
20. ib. no. 4. lib. de loc. in hom. pa. 3. no. 1. et 2. Galen. lib. 1. meth.
med. et varijs in loc. i.

+B
12

Causa.

§. 20. In Caesarum autem albo omnes omnino tradentur
sa, qui edunt, seroso humori ansam occasionem ve praebe-
e. gr. serosis alimentum suppeditando, viscera intempe-
rante efficiendo, calorem nativum suffocando, spiritus
absorbendo alio avocando &c. quae quamvis commentum
modo a nobis morbi genus non semper perquirant, persequita-
men animam induxi, ut in aprico sit, quia ratione illa si-
lento quae antenus remissos, procedant gradu, natura bel-
lum non indicent, sed sic capessant crescendo vires, ut maio-
ribus concitatis rivulis animae glandularum demum in-
ferant vim, non insuper habendam.

§. 21. Dispersimas autem causas receptissimam Melhudo in
causas externas et internas, has in proximam et remo-
tas, illas in necessarias vel non necessarias alterantes.
Sunt igitur externa

§. 22. Ad externas seu evidentes necessarias nos alterantes
et quidem naturales referimus etiam 1. Temperamentum
quod dum humidius natura vel errore externo, morbificis
causis, quae si praerogativa quadam, fomitem praebet. Hippo-
crates enim esatum est. Secl. 3. Aph. 15. In summa inquit
siccitates pluviosae salubres sunt, et minus letales
quod repetit lib. 1. de diet. par. 34. no. 1. 2. 3. de hominis tem-
peramento verba faciens, sicum, sanitatem hominis et
sapientiam polliceri ait; lib. de ulcer. par. j. haec habent.
Sicum sanum vicinios est, et humidum non sano, idem Galen.
in comment. fatuit. Nationes sequentia suppeditant, a
superfluo nempe humore calor opprimitur, hinc multa
excrementa coaccervantur, quae superari a debili neque-
unt calore. Ventilatio ergo et perspiratio prohibentur,
habituosa excrementa retinentur; accenduntur humores
putrescunt, distillationibus hinc illa affecti vexantur
data porta ventibus in varias partes, ventriculum
pulmones &c.

§. 23. Et atque secundo loco, prona humida nocere temperie
Puerilis et Senilis perhibentur. In prima etenim aetate am-
stituti pueri multis scatent humiditatibus, praeterquam
quod generationis principibus sunt vicinios, cerebrum tunc
temporis humidissimum obtinent, lacte et lacticinis ali-
isq. humidis nutriuntur, quae alias victus ratio pueris
alendis per apta. Viculus enim humidi inquit Hipp. Secl. 1.
Aph. 16. Omnibus febricitantibus conveniunt, maxime vero
pueris, et aliis infanti ad pietis. Quod vero copiosius cibari
debeant, pueri eodem Secl. 1. Aph. 14. Cuius sunt pluri-

5B
13.

mum habent in nati caloris, plurimo igitur opus habent ali-
 mento. accedente in super etiam puerorum. Ad di. Passia (de
 qua Bernh. Swald de quer. ventr. pag. m. iis. et 121 discretem
 audiant) non possunt non cruditates et humiditates plu-
 rima exire, nullum enim alimentum est tam simile
 nostris naturis, quod non habeat aliquid dissimile, verba
 Jun. Joh. fiol. comm. in Fernel. de fundel. et humor. C. 6. in schol.
 hinc ergo proportione ad cibum plurima resulant ex cre-
 menta, quae cum natura, jam jam feri in pressa excitantur
 jugum; serosior^{er} hinc sanguis in et crudior inexistens ut
 et excrementa, nostrum, et longe graviora mala excitat.
 vid. Hipp. Sect. 3. Aph. 24. et 25.

§. 24. Dispar autem est ratio in senibus quibus copiosa vi-
 ctus ratio minime competit ob caloris penuriam, quo
 nomine et paucis succulentis opus habent, ciborum ta-
 men appetentissimos esse in vulgus notum. Quidam fri-
 gidis humoribus in ipsorum ventriculis stabulantibus
 tribuunt rem omnem, quod ipse Hippocr. l. 6. epid. sect. 4
 no. 39. frigida voracia autumet, ea autem apta nata
 sunt constringere ventriculum. Et al. pace ipsorum
 dixerim, frigiditas et constrictio quae tales appetitum
 non stimulant, sed potius ex accidenti, ipsi mediantibus suc-
 cis ille acidus appetitus naturalis causa (vid. elegeret
 ea de re differentem. River. Prax. Cap. 5. lib. 9. et Cap. 2. lib. 9.)
 magna dissolvendi et attenuandi vi praeditus, ut alia ac-
 da vid. Hipp. de affect. par. 49. no. 6. quod opera ~~chij~~
 mica, acidula aliaq. probant, et hinc denique ad concoctio-
 nem aptus, ex vase brevi in ventriculum expansi, exprimitur.
 Scio autem quid hic dicitur sint Anatomici, videas Barth.
 Anal. ref. lib. 1. Cap. 9. p. 56. et alios; Vas breve in ventriculum
 non hiare, imo quandoq. plane deficere. Sed ad prius
 respondeamus, ad sensum non hiare in ventriculum, neq. ej.
 insertiones observari, unde tamen nihil inferre licet, quia
 et hac ratione tanta vaporum congeries in muliere uter-
 rum non gestante non observabitur, in praegnante tamen
 patens et conspicua, negari deberet. In statu tamen pro-
 ternaturali, a quo alias secus ut hic fit, ad naturalem
 argumentari non licet, necessarius apparet, aperitum
 esse vas breve in ventriculum, quod tum ad modum con-
 spicua reddantur, plane ut in gravidis vid. divinus Senex
 Caus. lib. 5. Epid. par. 47. no. 3. et 4. Joh. Fiol. fil. Anthropogr.
 lib. 2. C. 7. et Anal. Cap. 18. sect. 5. Serret. pr. de aff. hypoch.
 Adrian. Spiegel. Anal. lib. 6. Cap. 5. quid. quod et praxis osten-
 dit, ventis affectibus quandoq. vomitum aciditate dentes

GB
 14

et refacientem supervenire, eorum quandoque solvi. Senn. cr. lib. 1. de stup. dent. River. p. de melanch. Hippoc.
 Et proleptus, quod vas breve quandoque deficiat responde
 mite naturam tum temporis in p[ro]p[ri]um trahere vas
 breve arteriosum. vid. Senn. lib. 1. de aff. Hipp. Barthol.
Anal. ref. lib. 1. C. 9. p. m. 56. Dices. his omnibus concep
 sis, acidum nempe humorem communicari ventriculo, eum
 demq[ue] in dissolvendo praestantem esse, non tamen assentum
 hoc a contradictione vindicari posse, quod in ventriculo
 non praestet, quod ei tribuam[us], ~~etiam~~ in principio thes. dicti
 senis confectos a cruditate ibi non esse immunes. Sed. A.
 Ventriculim ejusve calorem nativum, acido tanquam in
 strimento utiq[ue] deficiente autem principali agente, calori
 nativo, ut in senibus debili, quid mirum, si non absolva
 tur actio, calor enim omnia actus est, ne esse p[otes]t. vid. Feo,
rel. lib. 1. cap. 5. pag. m. 54. de abd. rer. caus. Fac. U. Med. Argent.
Antistites, digni quorum perennent nomina. A. lib. de Sen. 2. us
Exerc. pathol. differt. is. et. Marc. Mappus Disp. 3. quae. 2.
de pot. cal. rationem reddit Galen. lib. 1. Ampl. Cap. 1. quod
plurimum rerum vis tantum potentia insit. Constat
 itaq[ue] in senem voracitas, et inde orta cruditas, quam
 etiam ut et alias procul dubio causas inculcat Hippoc.
 quando morborum senitium longam recenset Catalogo Sec. 13
et ph. 31.

7B
 13
S. 25. Tertio. Sexus sic opere non praeterendum, quandoquidem
 enim mares et femina eadem corporis temperie dotata mi
 nime sunt, singula, digito illo sanguinis. Quod femina hu
 miditatem rivulis irrisentur uberioribus ac viri, testat Hipp.
lib. 1. de diet. par. 28. no. 23. Ex omnibus autem, inq[ui]t, masculina
 tidiores sunt et sicciores, femina vero humidiores ac frigidi
 ores, quod ceterum causarum nexu ibidem stabilit, quod
 si prolixam probationem in votis habeas, delibandam tibi
 graphice sed optime depictam offero quae p[er] Met. lib. 2. c. 6. m.
in Exerc. Med. pag. 50. (non moveat, quod Hipp. l. 1. de morb. mul.
par. 2. no. 9. mulieres viris calidiores dicat non etenim ibi
 de statu naturali earum differit.) Cum autem iuxta ean
 dem lib. de stat. par. 4. no. 4. corpus a corpore differat, natu
 ra a natura, in masculino sexu dispositi sunt sanguinem
 pro sale habentes Phlegmatici, Plethorici et faminatib[us]
 a resp[on]sivo lib. 1. de diet. par. 21. no. 30 ab Hipp. nominati, qua
 virum corpore, mente et temperamento famellas referant
 ut et pueri, Viragines tantum feminino se eximunt numero.

S. 26. Caelum, quod lumine, motu et influentia in hac infera agere dicitur, hic perpendendum quomodo foret, at cum sub Medici considerationem non cadat nisi varie immutans aërem, de hac de re elegant. locu Melich. Sebif. b. m. praefat. de accid. pag. m. g. quem tum juxta et assiduo haurit, va-
rijs impraenat in impresionibus, morborum inde parentia
vid. Hipp. de flat. par. b. no. 9. proximum sit, eius in jice-
re mentionem, ea thes. leg. dabimus, si hoc addiderimus,
Regionem, tempus anni &c. ejusdem considerationis est, cum reliquis tamen commu-

S. 27. Sequuntur causa externa necessario nos alteran-
tes, non naturaliter dicta. quaedam primas tenet, Herz,
qui si temperatus sit, ceteris veris, sanitati non officit, quia
autem impossibile est, talem permanere, cum ob obliquum
cedentem in horizonte solem, tum divino quodam fato, ita gra-
ta vicissitudine delectaret, Genes. cap. 8. vs. 22. hinc cum vel
subleto mutatur, aut enormiter ab hinc deficiat bonitate
ad opprimendos prope rat mortales; Id sibi vult Hippocr.
quando in morbis chronicis eum mutare praecipit lib. de nat.
Rum. par. 19. vs. 10. seqq. et Medicorum decantatum

8B
16

Nox longe tarde, cede, recess, recti.

Frequentex autem frigidior et humidior ad nostri inclinatur
affectus productionem, tales enim sumus qualis est aer
qui inspiratur, at frigidus ad omnes tum animi tum cor-
poris functiones est ineptus, hinc tali adjuclio tempore
ramento, morborum generat multitudinem. vid. Hipp. Sect. aff. 5.
Eodem modo, ut aer, venti considerantur, est namq. ventus
aer commotus, ut constat ex Aristot. alysg. Physicis. lege Hipp. lib. 2. de diata.

S. 28. Secundo. Cibus et potus considerandus, nocent autem
et prosunt dupli. modo, ex se, et respectu utentis, ex se
nocent quando substantia, et qualitate peccant, ratione
vero utentis, quando is in quantitate nimia ordine sem-
pore assumendi de. errorem committit, ex hisce autem
peccatis ventriculi conatus eluditur, et cruditates,
vel acida, vel neerosae oriuntur, quae graves minantur
noxas, praesertim ex consuetudine mutari neperia, inde
nostro quid opis ferant nullus non videt.

S. 29. Tertio. Somnus et Vigilia. Ille, si intra natura limites
coerceatur, corporis conservator, condigno nomine appel-
letur, ipse enim refectis viribus, hominem quasi novam
virescentiam luce ferent, quod eleganter Ovid. lib. XI. meta-
morph. lib. II. in fine exprimit. Verum si bene monenti na-
tura non auscultet, quot vitia peperit praesidia, tot sequi-
oris fortuna telis exponit hominem, nimis enim humectan-
do, ut et excrementis remoram injiciendo, calorem in fontibus

diutius detinendo, caput totumque corpus vitiosis replet sic-
cis. Quod patitur felix vulnere a facta suis.

Vigilia autem emissorum horum jaculorum impetum quandoque
eludere non potest, dum munificè distributis ex fonte caloris
calore et spiritibus, eorum auferat materialen causam, ne
tamen in multas protrahatur horas prospiciendum, quia
sensuum in exercitiis iugè assidueve caloris et spirituum
com meatu indiga, tandem omnium naturaliter agentium
more reparatur, exhaustis fontibus, quod quævis postmodo
portendit malum, alimentum enim, quod necesse videtur, ut re-
paratur succedit, minus probe subigitur, neque dein feliciter
distribuitur, hinc cruditates, obstructions per Pedines de.

§. 30. Quarto. Motus et Quies. Motus tantum est momenti, ut
Medicina genitores Hipp. lib. i. de diat. par. 1. no. 19. Galen. i.
de diff. febr. Cap. 2. et alibi affirmare non dubitaverint.

Hominem edentem sursum esse non posse nisi etiam labo-
ret et moveatur. Immodicus autem eodem et saepe gra-
viora quam vigilia antecedit. thes. dicta inducitur incommo-
da. Quies motu deperditam reparat. Hipp. de chol. Aph. 48.
Vita autem otiosa, sedentaria, sellularia, quæ boni omnia
bitur. nam quos torpedinis quasi venenum effascinat,
aut laudabiliori cura motu surripit, hinc mediantur,
ψυχή enim, inquit Hipp. lib. 2. de diat. hoc est, calor nati-
vius quiescens, humiditatem ex corpore non conspuit, mul-
ta excrementa colligunt, neque convenienti tempore excer-
nant; hoc sibi dictum putent, qui exercitantis calorem,
proh. quanto morbo, alijsque, quæ hinc sequuntur, affectioni-
bus obnoxii sunt.

§. 31. Quinto. Excreta et Retenta. Excretorum nomine intelli-
gimus, quæ potius retineri debent in corpore, quam ex
eodem excludi, ut semen copiose excretum, sanguis largè
effluens, in hæmorrhagia narium, hæmorrhæsi mensibus
hæmorrhoidibus, tochijs, vena sectione. de. Quæ ad modum
retentorum nomine concipimus ea, quæ potius excerni quam
retineri præstaret, ut excrementa, prima, secunda et tertia
concoctionis de. quæ erigunt, et naturæ vires infringendo
corpus replendo, actionesque turbando, alijs, non frumve
promoveant affectum.

§. 32. Sexto. Animi pathemata, quæ etiam prudens, secus ac
Stoici putabant evitare potius non est, consideranda. Eo-
rum qui modum tenere nesciunt, nam male suis rebus con-
sultunt, quandoquidem enim et animæ et corporis faciunt ja-
cturam, eorum jam modus ostendendus. Notorium autem
pro varietate objecti, alia alij alia exoriri pathemata,

Pma C

17

26
18

ut varij quodq; humorum motus. Facultas namq; In proci dicitur
 in cerebro formaliter et primario, in corde materialiter
 et secundario residens vid. Joh. Riv. phis. sect. 6. Cap. 19. in
 excandescens, cum alacritate quasi a centro ad circumfe-
 rentiam humores unacum calore et spiritu, citato gradu
 relegat, ut partes roboratae illatam corpori injuriam
 vendicent, hic vero ut ubiq; omnes ad aureum illud thronum
 p. 2. Sect. 2. Aph. 51. πῶς ἂν τὸ πῶς ἂν Quibus potest
 respicere jubere, ne sanguis effervesces circa cor, in di-
 cluso tandem incendio, ruinam ferat, testes sunt febres ar-
 dentes putridae, quae chronica saepius reddidit, labem gra-
 vem in visceribus relinquunt, sicut soluta, quod non ex ar-
 subsequentes affectus. e.g. hydrops vid. liver. obs. 42. Cap. 4.
 te tant, eadem de causa dominet et nostrum n. a. Sol. incurvat.
 Metus et tristitia a circumferentia ad centrum flum in un-
 microcosmicorum, moventes sanguinem, cum quasi ibidem
 ut loquuntur, incendant, hinc obrutus sanguis et calor, et ca-
 tera quae sequuntur, reliqua palhemata, unacum prioribus
 quoad motum sanguinis effectibusve coincidunt.

S. 33. Causa externa non necessario nos alterantes pra-
 cipue praecipue agnoscat ebrietatem et crapulam,
 quae, somno vinoq; seipulta talia macelli barathra, et vi-
 rigurantes mala sibi corporis exaegerant

Hinc pallor, oculorum ulcera, genae pendulae
Tremula manus, dicitur profero halitus
Ex ore fetidi, omniumq; oblivio
Resum ferit torpentis, et mors ingeni.

Somnus quodq; meridianus quibusdam non conducibilis
 praefertim ijs, qui ventriculi, oculorum, aut capitis imbe-
 cillitate laborant, de qua eleganter Celsus, qui capitis
 imbecillitate laborant, ijs ne cogitatio quidem a cibo
 tuta, quae hic forsitan desideras exhibebit, Vir saepe tunda-
 tus lib. Seb. Exerc. path. dist. 15. p. 336.

Hic valet etiam expositio corporis a stuantis aeri, frigido
 qua fit a balneo brimali tempore, quod halitus in excre-
 menta retineantur, unde corpus humectatur, sipe cata-
 rchos aliaq; mala peperit, praefertim in humidis aliis na-
 turis.

Quidem ambulatio per loca perenni nive obsita, mora in saqua
 gelu rigente, inurgitatio aqua glacialis, ex ormes san-
 guinis vacationes ex v. Inere, et quaedam alia.

26
19

Bis nobis videre contigit praesentem affectum in Nofoco
 mio, a roentinesi ex vulneribus, se lope et in collu factis inflictis,
 enatum cum ante biennium, Lunaburgensibus cum Gallis
 arma conferentibus, quos ex prioribus et Martis saevitia su-
 perstita fecerat, in praetium xenodochium redierent.

S. 34. Tantum de causis externis, sequuntur nunc interne, quarum bene multa, in proximam autem et remotas dividuntur.

S. 35. Causa proxima quae et in definitione expressa omnium Doctorum consensu, est saliva redundans, secundum namque in vasis emulatum, et ad glandulas dictas delatum, si praeter intemperiem eadem, quantitate immo dica, aut qualitate prava, quas Sennert. praex. de Phiel. Bernh. Swalv. de quae. ventr. pag. m. 65. notant, imbutum sit, vel non omne in venas recipitur, aut a glandulis et venis tanquam nefariam respicitur, unde necessarium est in os regurgitet, copiosamque excretionem constituat.

S. 36. In causarum internarum remotarum numero habetur primo Cerebrum in Hippocrate lib. 1. de Vixes kai Vrka. lib. 2. de ab Hipp. lib. de prin. et carn. par. 4. no. 11. dictum nec sine ratione, cum situs, et maxima eius moles frigiditate stipata, ejus manifesta praesentia insensitia, quosque vel congenita, externa, internave causa, praedicta cerebri qualitates augetur, et frigiditas et humiditas petulantius exuberent, data porta, e sua sede ruunt, quoad in vasa remeant, ut Hipp. de gland. par. 8. no. 3. et de morb. sac. par. 8. no. 2. ait. proinde per ora decurrentes venae et arteriae copiosius ad glandulas deponunt, et salivationem augetur. In propeculo igitur est, quomodo ex catarrhosis dispositionibus phlegmismus oritur, aut augmentum capiat, quod alias experientia constat, videlicet Seb. b. m. Spec. med. pr. de phlegm. Tim. a Suleus Khan Cas. med. 2. lib. 1. Quandoque recto tramite hic excrementitius cerebri humor ad tonsillas simul abit, et ibidem per proprios suos vid. Warth. de Tonsil. adenoyr. cap. 22. abjicitur in os et guttur apertus exiit, ergo et medio hoc salivam os inundare poterit, ad alias etiam partes deplere, quod ad nos non spectat.

S. 37. Secundo. Ventrículus, luxuriae pelago submersus et fœdis, consuetudinis gula et rationum civilium illecebris ut. B. Swalv. de quae. ventr. p. m. 7. ait, quam vis renitens, capitis et inescatus, sinistre opus suum aggrederetur, sic suam affectum nostro communicat opem, in Hippocrate lib. 1. de Vixes kai Vrka. lib. 2. de ab Hipp. lib. de prin. et carn. par. 4. no. 11. dictum in Hippocrate lib. 1. de Vixes kai Vrka. lib. 2. de ab Hipp. lib. de prin. et carn. par. 4. no. 11. dictum in Hippocrate lib. 1. de Vixes kai Vrka. lib. 2. de ab Hipp. lib. de prin. et carn. par. 4. no. 11. dictum ventris enim torpor, universorum confusio, et vasorum imunditia, verba sunt Hipp. lib. 6. Epid. par. 3. no. 3. ex quibus verbis apparet, quando ventriculus affectui nostro ad

hinc similes humores
geniti

40.

20

mento est, magis credibile esse, per vasa serosum humorem
 ori commutari, non immediate vero ex ventriculo in os
 ascendere, quas humiditatum vias, et modum ascensus
 determinavit, ut inter alios hunc proferamus, Jon.
Jon. Ps. Med. pr. cap. de scorbuto. eadem fidelia dealben-
 tur eorum opiniones, qui etiam ex intestinis imò cavo ab
 dominis eodem modo in os ascendere aquas perhibent. im-
 possibile enim est, tantam aquarum copiam ex ore flu-
 entem his viis ascendere posse. Petrus Smium de bituati
 ventriculi conjunctionem notavit Tim. a. Zule ar. lib.
lib. 3. cap. med. 4 to.

§. 38. Tertio. Hepar ex pravo hoc consortio non est exemptum
 id enim refrigeratum, aut quando etiam dyscrasia cali-
 da laborans, a quositate prouocit plurimas, ob hama-
 tosin vitiatam, teste experientia. Postmittimus, cum alijs
 quod apud quosdam nobilitas hepatis intumulum abierit
 cuius epitaphia erecta orbi literario hodiernum common-
 strantur, manet enim suis honores epar, et trophæis tumu-
 lum resurrectione vindicat, testantur presentia, quæ
 principatui conveniunt, peculiaria, sanguificat erop hepar,
 si mali, in albo causarum ponendum.

§. 39. Quarto. Lien, quem Hipp. lib. 4. de morb. par. 2. no 8.
 aquarum microcosmicarum, sed non æquè bene, præfident,
Helmontius animæ sensitivæ sedem, non impunitè, vendi-
 tarunt, si is ex intemperie, scirrho, obstructione, vel con-
 genito quodam vitio sua non obicimonia, e. gr. maturius
 et copiosius tenuiorem chyli portionem attrahat, lita di-
 strictioni chyli obicit, qui resistans in mesenterio corrupta-
 tur, unde viscera intacta non permanent ut testantur me-
 lanchol. hypoch. Scorbutus. vld. Riv. pr. y. d. cap. 1. Vel
 eandem in se contentam corrumpat, aut debilitatis non
 attrahat, admittat, aut admittere possit. quidquid sit,
 omnes ferè in seri copiosioris proventum conspirant, hinc
 est, quare lienosi, sicut vel urinatores, spirituales, Juda-
 tores, vel catarrhis obnoxii.

5. C.
21

§. 40. Quinto. Renes, quando serum ex massa sanguinea non
 alieunt, aut affectum propter obstructionem non trans-
 colant aut secernunt, aut vasa nimis repleta renem tra-
 ctum elidant, quod sese ad excretionem componere non
 possint, ut Rivar. Cent. 1. Obs. 1. observavit, serosior ergo est
 et permanet sanguis, promptus scilicet, qui affectum hunc
 promoveat.

S. 41. Sexto. Mesenterium, Pancreas, Uterus, omnesq; ferè totius corporis partes suo modo quoyz collaborare valent in producendo febre, quia cum modis superioribus thes. dictis, penè omnes operentur scilicet: vel intemperie obftructione vel compreffione &c. è lectorem remittimus, caufarum hictelium abruptentes. Differentiarum, Signorum et Curationis breviter etiam mentionem facturi.

Diferentia

S. 42. Differentia itaq; à varijs peti possunt. 1. à parte mandante, quia vel est cerebrum Ventrículus &c. 2. à modo generationis, alius est criticus alius symptomaticus de quo nobis sermo. 3. à causa efficiente, alius ab externis, aliq; ab internis genitus. 4. Ratione moris, alius mitis alius pravis symptomatibus stipatus. 5. Ratione temporis, alius est recens, inveteratus alius, longo tempore inductus.

Signa.

S. 43. Signa sunt vel Diagnostica vel Prognostica, illa ut in alijs affectibus magna sunt momenta, ita suam hic palis purpuram relinquunt, quandoquidem affectus omnibus indifferenter patet, effluè enim saliva copiosissime ex hiata oris.

S. 44. Signa Prognostica, quibus alia Medicus admittat, onie est agrotantibus vid. Hipp. in princ. prognost. talia constituenda.

1. Convenit, quando critici fluit, tunc enim magnorum et multorum morborum exhaerentia origines, quod Observatorum scriptores literarum monumentis consignantur, vid. Cael. Dion. de morb. cap. intern. à colliv. ferof. Obs. 27. 28. 29. &c. Fores. lib. 14. Obs. 29. aliq;

2. Prodest, quando dententium puerorum os irrigat, relaxat enim gingivas, et hinc eruptionem facit.

Improbandum autem venit. Quando Pyelismus criticè fluens in morbis subito desinit vid. River. Cent. 1. obs. 74. p. 578.

3. Periculi non est expertis, si magnis destillationibus conjungatur, quia cerebrum longe à statu naturali recessisse, et diuturnum fluxum, quem glandula absq; dispendio non ferunt significat.

4. Proximos quoyz sicum insigni aliqua viscera praestantur labè conjungatur.

5. Malis, si glandula simul inflammentur, ex glandularum enim tumoribus, febres omnes male sunt, exceptis diarijs Hipp. sect. 4. Aph. 55.

S. 45. Signa Causarum tradere hic à locor videtur petuntur et proprijs capitibus in Practicorum voluminibus.

60
22

§. 46. Jam ad eam partem cuius gratia omnis Medicina laborat ut plurimum suscipitur ac suscipi debet, Curatio nem propter animum, ut autem methodice incedamus, ex fundamentis methodi medendi Judicationibus, audiamus quid nobis agendum offeratur, offertur autem ex Jndicantis natura, quod triplex alias est, Curatorium sive morbus preservatorium seu causu, et Vitale, seu vires, sub nostra Considerationem hic duo priora, raris et posterioribus, cadunt.

Curatio. 11

§. 47. Curatorium seu morbus cum tolli non possit, nisi sublata causa, ea in antecessum manus Medicas experiatum, quae ex fontibus Chirurgica, Pharmaceutica et Dietetico accerset subsidia, quae et ipsi dein morbo tollendo inservient.

§. 48. Fons Chirurgicus si per lethora ad sit venae sectionem aut ejus vicarias scarificationes faciat.

70
23

§. 49. Fons Pharmaceuticus, et causam et morbum ipsum eliminare valet. Purgantia os madidum succantia et glandulas roborantia suppeditans.

Ca. w.
℞. Aq. troch. ℥iij.
Sol. Sen. mund. ℥ss.
Soldanell.
Flor. persic. aa ℥j.
Cinam. ℥ij.
Fz. crud. ℥ij. infund.
per noctem supra cin. cal.
Colat. ℞. ℥iij. l. ℥iv. dif.
Diacyd. Luc. Jalap. ℥iij.
Fz. fl. Persic. ℥j.
Fz. ros. ℥ij.
Spir. Col. q. s. av. grat. accid.
℞. Pot. purg. 2 vicib. usurp.

Ca. w.
℞. Aq. Meliss.
Beton. aa ℥ss.
El. hydrag. min. term. ℥iij.
Fz. domestic. ℥ij.
Sul. Viol. ℥j.
Spir. Col. q. s.
Pot. purg. pro 1. dof.

80
24

Ca. w.
℞. Conf. flor. persic. ℥ij.
Extr. cnicoph. ℥j.
Gutt. gamandor. gr. v.
Troch. alhand. gr. iij.
Cinam. q. s. cu.
Fz. cort. citri. f. bol.
Purg. pro una dof.

Ca. w.
℞. Rob. baec. ebuli.
Sambue. aa ℥ij.
Extr. Mechoac. ℥ss. cu.
Saceh. f. bol. pro una dof.

Ca. w.
℞. Crem. Jalap. gr. xv.
Xcu. Fz. Cinam. f. pul.
no X. pro una dof.

Ca. w.
℞. Pulv. Jalap. ℥j.
Troch. alhand. gr. v.
Crem. Fz. ℥ss. m. f. pul.
purg. pro una dof.

Delicatis possunt parari morsuli et panes chary
Caw.

R. Spec. stom. lax. off. trig. Zij
Pulv. Jalapp. ℞.
Rad. heler. g. d. ℞.
Cort. citr. gd. aa Zij
Sacch. in. s. g. aq. Mellis.
Sol. g. s. f. g. f. in melle.
no 2. in 2. dof.

R. Amygd. dulc. excort. Zij
Mechoac. alb.
Turbit. albiss. aa Zij
Troch. alband. gr. iij.
Sacch. albiss. Zij. f. massa
cum aq. Cent. min. admista inter
subigendū in aq. Cinam. Zij. fin
panes chary no 2. in 2. dof.

His premisis partium mandantium habenda esset ratio
earum virtutia hunc affectum foventia sustollenda, quia sic
is vide locis.

Item ad vs madidum efficcantia et glandulas roborantia
deveniendum.

*Formula
25.*

R. Uvular. geis. mij
Cros. rubr. i
Balaisp. aa mij
Sem. Sumach. i
Plantag. a Zij
Nuc. cypress. Zij
Lign. Sant. rubr. Zij
Cof. in vin. rubr. pro
Gargarismate.

R. Aq. Pirell.
Ligustr.
Serp. pas.
fol. querc. a Zij
Rob. Diarue. i
Diamor. a Zij
Acel. ros. Zij. m.
f. Gargarism.

R. Rob. de Corn. Zij
Troch. de Corall.
Pulv. dy. sent. Corall. f.
cu Syr. Corall. f.
Teleyma

*20
25*

R. Troch. de spod.
tert. sig. a Zij
Lap. hamat. ppt.
Corall. rubr. p. la Zij
Sacch. ros. fab. Zij
Gumm. Fray. in aq.
Plant. sol. g. s. f. Troch.

R. Mastich. el.
Taur. aa Zij
Succin. Zij
Ladan: i
Storac. cal. aa Zij
Benzoin. Zij. m. f.
Lign. Sant. Zij. m. f.
pulv. pro suffiti.

I. 50. Fons Dieteticus regimen per rerum naturam
edisserit ijs quae superius dicta sunt haec adolimus.
Ter humidus si vitari non possit corrigat ur verb. yral.
igne luculento ex quibus uocens, siccitate, vel suffum.
ijs paratis ex Thure, Mastiche, Ladano, Storac. calam.
Benzoin. vel compositis jam probantibus v. g. Pulv. pro
suffiti Aug. Thel. arom. passit. profumous. Troch. alijst.
mosch. profum. comm. de benzoin. cu moscho de gall. mo
shal. &c. quae omnia siccandi roborandiue non infirmam
obtinere vim.

P

112

Quoad cibum et potum, si non omnimodam inediam quae alias
corporeo ficit, et magnam vim in corpus humanum habet
Hipp. de vet. med. paragr. 15. nota est sect. 7. Aph. 59. convictus
tamen facile et sine arte mensam hinc praecipere qua
longe abessent cibi humidis difficilibus concoctionis, econ-
tra evchymi, evrepti et polytropho ornarent. Hydropsi-
tas non tolerat affectus si tamen necessitas aut consuetu-
do aliunde ejus usum suadeant in ea decoquantur, Rad. Cim-
surgappari ll. Lign. Sant. Cort. citr. aurant. Raf. Eba. C. C.
Sem. anif. fanic. cinam. l. ut aliter de coelo mastiches
Diastu sudorifica per vias instituta ex re quibus non est
v. g. R. Lign. Guajac. Bij
Sarsaparil.

Sassafras. aa Bij

cog. in mens. l. aq. font. ad consumpl.

3. partib. dividat in 2. doses.

Somnus quia humectat locum vigiliis concedat, illi mi-
nimam temporis indulgentiam tantum tamen quantum
natura videtur sufficere. sic etiam in reliquis motu et qui-
ete exercitibus et absentis, et animi palhematibus, quid tenen-
dum superiora facile docebunt.

Et hac de praesenti materia, quae decurso spatio finem videt.
Tibi autem in quo principium et finis omnium laborum
meorum, benignissime Deus, immortales et nunquam
intermorituras gratias, laudumque praconia, cantu
pro clementissima in toto studiorum cursu, ut et hoc ope,
ae assidua, quousque vivo

In laudes solvar totus, molesq. soluta
Corporum nunquam non memor, hujus erit.

COROLLARIA

I

Saliva tanta vis est, ut ab hac dentium intervallis aliquandiu conclusa max. colorem, saporemq. mutant, imo ab hac rubedo vini ore detenti pestinans pereat.

II

Serum saepissime odor laevi causa est.

III

Dantur purgantia specifica, determinatum humorem vacuantia.

IV

Somnum, secta vera, ex vulgi opinione fugiendum esse solida ratione caret.

V

Non inelegans est causa, qua B. Swalu, de quer. ventr. pag. 56. a posteriori probare an nititur, chylum in ventriculo necessarii lacterum induere colorem.

VI

Quamvis hic nervi substantia sua aliquid ad motum conferunt.

VII

~~Quamvis hic nervi substantia sua aliquid ad motum conferunt.~~
~~Chamvis Hippocrates nomine venarum arterias saepe in-~~
~~cluserit, non tamen eum discrimen venarum et arteria-~~
~~rum latuit.~~

VIII

Fragmentum, quo pilos non esse partes nostri corporis innuitur, quod emortuo homine crescant, invalidum est.

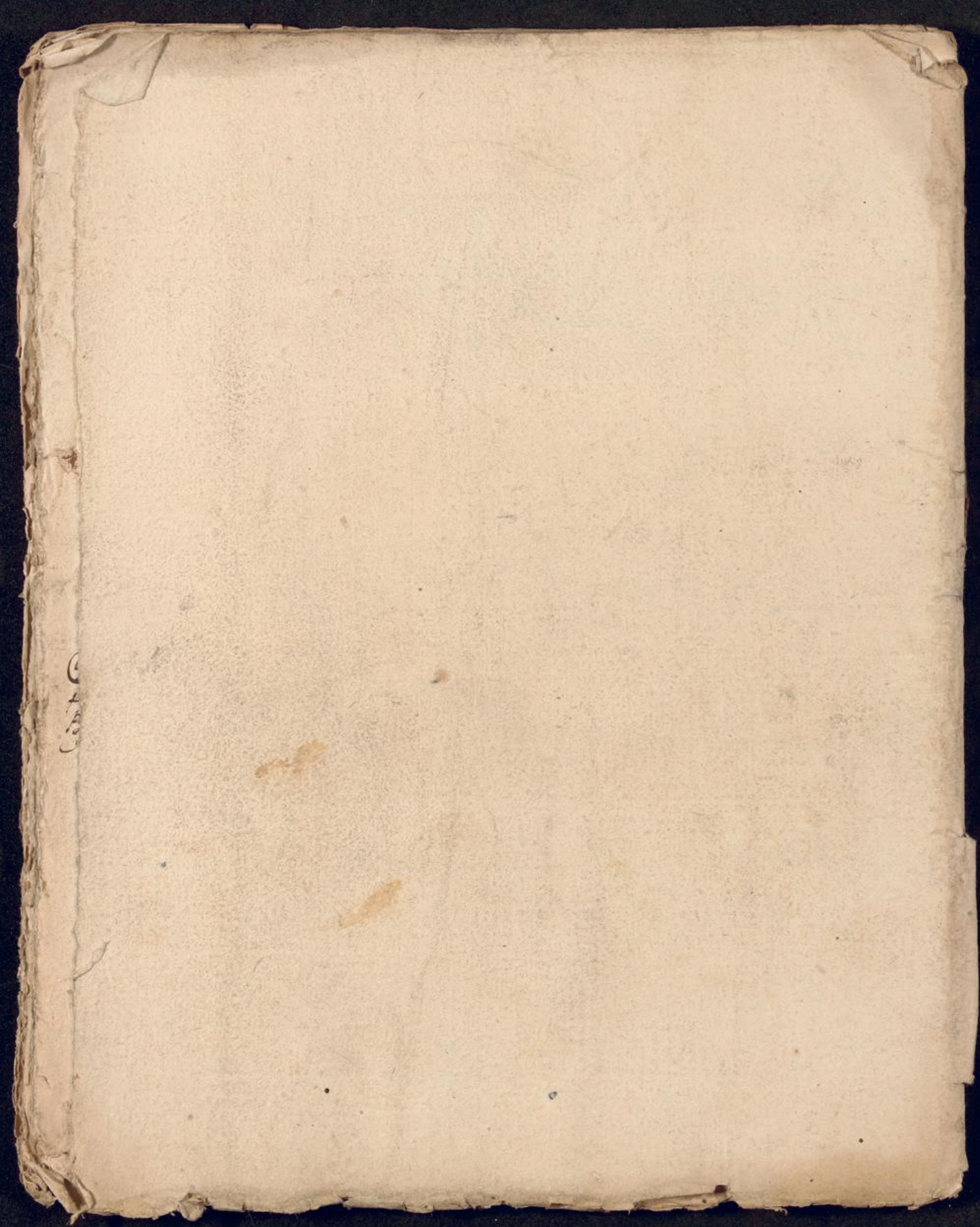
IX

Medicamenta non semper sunt Medicamenta.

X

Immortalitas herbis minimè comparabilis.

C
A
S

DEFINITIONES PER TOTAM MEDICINAM

MEDICINA est ars qua ^{hominis,} corpus sari im servat
neutrūm preservat, et agrūm curat.

STATVS est dispositio secundum naturam
actiones primò perficiens

PHYSIOLOGIA est ars, qua hominis sari con-
tinentia contenta et impelletur et temperat.

ELEMENTVM est minima rei quam consti-
tuat portio.

1 IGNIS est elementum subtilissimum, levissimum
calidissimum, siccissimum, in terra
et supra terram existens.

2 AER est elementum humidissimum, calidum
subtile et leve, infra coelum ac supra
aquam terram existens.

3 TERRA est elementum frigidissimum, humidum
grave, unicum terra globum constituens.

4 AQUA est elementum siccissimum, frigidum,
gravissimum et crassissimum et humidum.

TEMPERAMENTVM est qualitas ex mixtura
actione et passione primarum qualitatum
certa, ad quod functiones similitarum partium
obediendas comparatur.

ADPOSITVM est temperamentum in quo ele-
torum qualitates primae ad tantam pro-
portionem sunt redactae, ut nulla al-
teri dominetur.

ADJUSTVM est temperamentum in quo ele-
mentorum qualitates ad eam propor-
tionem sunt redactae, quae cum libel partium
ad actiones obediendas necessariae sunt.

ÆTAS est illa humana vita pars, qua corpo-
ris humani constitutio, actione caloris
nativi in humidum primigenium, ~~se mutat~~
manifeste mutat her.

HVMOR est substantia fluida, siquida et pal-
pabilis in nobis existens. ~~vel~~ vel in natura
vel adventitia.

1 HVMIDVM PRIMIGENIVM est substantia
crassa, pinguis, oleaginosa et primor-
dis naturalitate in omnibus partibus aqua
libere diffusa et distributa, caloris nativi
vix pabulum ac fundamentum.

2 HVMIDVM ADVENTITIVM est substan-
tia fluida, ex alimentis in corpore
humano assumptis generata, frigiditas
cum ad nutritionem, tum alia
corporis commoda.

HVMOR ALIMENTARIUS est, qui aptus
natus in corporis nostri substantia facere
sere.

ALIMENTARIUS PRIMARIUS dicitur,
quod prius ex alimentis
resultant, formam in hepate
acceptam retinet, nullig men-
bro speculavit ad dicitur sent.

Ita Physice Medice
ad subiectum proprium
dirigenda.

ALIMENTARIIS SECUNDARIIS sunt
qui ex primariis resoluuntur
et sunt 4. i. Panonina atq. 2. eos.
3. Gluten. 4. Cerebrum.

1. PRIMARIIS sunt 4. Sanguis, bilis, pituita,
Melan et olia

1. SANGVIS (in specie dictus) est portio massae
sanguinea rubicundior et calida seu patiens
tempore et humidior, eorum maximam portione

2. BILIS est portio massa sanguinea calidior
et sicciore, nonnihil amarior et flavescens.

3. PITUITA est portio massa sanguinea frigidiore
et humidior, sicciore et in frigida et
dulcis quandoque.

4. MELAN ET OLIA est portio massa sanguinea
crassior, frigida et secca, sapore acerbo, et nigri coloris.

1. EXCREMENTIIS, quae ex his resoluuntur.

1. BILIS est excrementum tertium secundum
concoctionis, calidum et siccum colore flavum et
sapore amarum, expurgatum in vesicula tanquam felleam secundum
naturam duplex, flava, pallida
p. 2. 4. plerumque Vitellina, Potraeca,
arrogiosa et laeva.

2. MELAN ET OLIA est excrementum crassum
et durum concoctionis, frigidum, siccum
colore nigro, sapore acido, expurgatum
per vias ad hienem, si videretur naturam
Schabel, dicit ultra bilis quae
quadruplex, qualesque ex quatuor
humoribus, bile pituita etc. generatur.

3. SANGUIS est excrementum 2. coctissimum, tenue
et aquosum, expurgatum vel
per sudores vel per urinam.

4. PITUITA, EXCREMENTUM est secundum
tertiam concoctionis frigidum
et humidum, colorem album in
lipida possimum in cerebro generatur.
eorum differentia ex sapore et
consistentia desumitur

- 1. In frigida 2. dulcis. 3. acida. 4. Salva.
- 2. In tenuis 2. Crassa. 3. Vitrea. 4. Glystica.

4. **SPIRITVS** est substantia tenuis, lucida et
aetherea, ~~accipit~~ a sanguinis par-
te subtiliori et inspirato aere genita
ad omnes corporis actiones obiectivas necessaria.

1. **INSITVS**, est quod a principijs primis semine
et sanguine singulis partibus generatur.
2. **INFVENS** quod nobis est in eodem modo
ex alimentis resultat, in situ alit
et fovet. hinc data Spiritus definitio competet
est. **Splex. Vitalis, Naturalis, acialis**

CALIDVM INNATIVM est corpus quod-
dam, constans ex humore primigenio,
nisi, Spiritu in situ, calore in-
dige, perfusum, per omnes partes
diffusum, inde quod mediante calor
anima suas obli. functiones. Vel
est principium activum quod medias
se partes possunt quod operantur.

5. **PARTES** est corpus totum cohaerens, communi-
vita conjunctum ad illius functionem
usumque comparatum.

SIMILARIS est, cujus particulae des-
equent naturae et nominis inter se
et cum toto sunt

DISSIMILARIS est, cujus non omnes
particulae eadem naturae et nominis
inter se et cum toto sunt

PRINCIPIES PARTES sunt, quae ad
individui conservacionem absolute sunt
necessariae, et toti corpori fideliter
talem et spiritus largiuntur. Vel
est quae materiam aliquam in se elaborata
sive humidam sive spirituosam sive
utramque simul ad individui conser-
vationem communicat.

MINISTANTES gra se habent. Vel
quae nullum humorem et facultatem
toti communicant, sed principibus seruiunt.

ANIMA est actus primus corporis Organici
potestate vitam habentis, vel
est principium vegetandi insenti-
endi et rationandi.

6. **FACTIVATES**, as est causa a qua pro-
cedit actio. Vel est accidens propri-
um et inseparabile animae, per quod
certas functiones in corpore exercet.

7. **FUNCTIONIO** est exercitium facultatis
vel potentiae

FACTIVITAS NATURALIS est illa vis animae in hepate residens primum, qua propriè nutritur, augetur, et simile procreat.

INVTALIX facultas est illa animarum, qua substantiam corporis de peruliam, ex alimento in sanguinem conuerso, refacit.

ATTRACTIIX est ea vis animae per quam partes familiares, tunc propria trahunt alimentum per fibras rectas subseruiens nutritioni, ubi 3 segg.

RETENTIIX est ea vis animae per quam partes attractum retinere alimentum, per fibras obliquas

CONCOCTIIX est illa animarum vis per quam partes alimentum immutari, fibris assimilant.

EXSOLUTIIX est illa vis animae qua mediante postcoctionem partes inutiles expellit per fibras transuersas.

CONCOCTIO est actio caloris in quibuslibet patientes. His Gal. vel Galeni definitio: Est alteratio nutritio in propriam qualitatelem eius quod nutritur. Vel ~~per~~ per ~~per~~ per

riua la attractio relectio, quod, et ex pulvis fit a calore publica, ad. relect. q. cord. expul. p. fibras.

AVCTIIX facultas est illa vis animae qua corpus ex alimento in suam substantiam conuerso, in omnem dimensionem, longam, latam, et profundam extendit, usque legitima magnitudine acquisita, adiones venientes exerceat. **AVCTIO** est corporis in longam, latam et profundam amplexio.

PROCREATRIX est illa vis animae qua homo sibi simile mediante semine producit, ad perpetua speciem, et seruationem

ALTERATRIX qua substantiam vegetabilis maiorem liberali et immutat.

CONFORMATRIX est qua toti corpori et singulis eius partibus debita figura largit.

48
2 FACULTAS VITALIS est ea vis ani-
mæ, per quam Spiritus vitales in corde
generantur et sanguis arteriosus ut
vita in corpore conservetur.

IOVISVS est actio peculiaris, primò
cordis, deinde arteriarum, consistens
Systole et Diastole, cum intermedietate,
orta à facultate pulsifica ut caloris
nativi mediocritas conservet et Spiritus
animales generent.

RESPIRATIO est actio partim ani-
malis, partim naturalis qua per
os educitur aer ad pulmones ubi in
thorace et vapor halitusque exelu-
dat eodem extracto, ad naturalis
vis conservationem, et Spiritus
vitalis generationem.

3 FACULTAS ANIMALIS est ea vis
animæ, per quam homo sensum
motum, principia experietur functiones.
PRINCIPES

